

Euroopa Liit
Euroopa struktuuri-
ja investeerimisfondid

Eesti
tuleviku heaks

Ühtekuuluvuspoliitika fondide 2014-2020 rakenduskava 2018. aasta seirearuanne

Tallinn 2019

LÜHENDID

EK – Euroopa Komisjon

ELVL – Eesti Linnade ja Valdade Liit

ENI – Euroopa naabruspoliitika instrument

ERF – Euroopa Regionaalarengu Fond

ESF – Euroopa Sotsiaalfond

ETK – Euroopa territoriaalse koostöö programmid

FI – finantsinstrument ehk rahastamisvahend

FKO – Finantskontrolli osakond

HTM – Haridus- ja Teadusministeerium

Ie – inimekvivalent

IKT – Info- ja kommunikatsioonitehnoloogia

ITL – Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liit

KA – Korraldusasutus

KKM – Keskkonnaministeerium

KOV – kohalik omavalitsus

KUM – Kultuuriministeerium

MAK – Maakondlik arenduskeskus

MKM – Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

OF – toetuse saaja omafinantseering

OP – Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020

PIIAC – Rahvusvaheline täiskasvanute oskuste uuring

RIA – Riigi Infosüsteemi Amet

RK – Riigikantselei

RKF – riiklik kaasfinantseering

RM – Rahandusministeerium

RTK – Riigi Tugiteenuste Keskus

RÜ – Rakendusüksus

SA – Sertifitseeriv asutus

SIM – Siseministeerium

SKA – Sotsiaalkindlustusamet

SOM – Sotsiaalministeerium

TART – Toetuse andmine rakendusasutuse tegevusteks

VV – Eesti Vabariigi Valitsus

ÜF – Ühtekuuluvusfond

ÜRT – Ühtne Rakendusteenus

ÜSM – ühissätete määrus ehk Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, 17. detsember 2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006

SISUKORD

LÜHENDID	2
1. IGA-AASTASE RAKENDUSARUANDE/ RAKENDAMISE LÕPPARUANDE KINDLAKSMÄÄRAMINE	5
2. RAKENDUSKAVA RAKENDAMISE ÜLEVAADE	5
3. PRIORITEETSE SUUNA RAKENDAMINE (määruse (EL) nr 1303/2013 ARTIKLI 50 lõige 2) 8	
3.1. Rakendamise ülevaade ⁽¹⁾	8
3.2. Ühised ja programmipõhised näitajad (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 2) ⁽²⁾	15
3.2 Ühised ja programmipõhised näitajad	15
3.3 Tulemusraamistikus kindlaks määratud vahe-eesmärgid ja sihttasemed	15
3.4 Rahalised andmed.....	15
4. Hindamiste süntees: kõikide hindamiste tulemuste kokkuvõte, mis on aruandeaasta jooksul avaldatud/ valminud. Välja tuleb tuua hindamisaruande nimi ja perioodi.	15
6. RAKENDUSKAVA TULEMUSLIKKUST MÕJUTAVAD ASJAOLUD JA VÕETUD MEETMED (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 2) (28)	19
7. KODANIKELE SUUNATUD KOKKUVÕTE	25
8. ARUANNE RAHASTAMISVAHENDITE RAKENDAMISE KOHTA (määruse (EL) nr 1303/2013 artikkel 46)	25
11. RAKENDUSKAVA RAKENDAMISE HINDAMINE (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4 ja artikli 111 lõige 4)	25
11.1 A osa teave ja rakenduskava eesmärkide saavutamine (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4).....	25
11.2. Meeste ja naiste võrdsuse edendamiseks ning diskrimineerimise vältimiseks, eelkõige puudega inimestele juurdepääsuvõimaluste tagamiseks võetud erimeetmed ning rakenduskavasse ja tegevusse soolise vaatenurga kaasamise tagamiseks rakendatud korraldused (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4 ja artikli 111 lõike 4 teise lõigu punkt e)	51
11.3. Säästev areng (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4 ja artikli 111 lõike 4 teise lõigu punkt f)	52
11.5. Partnerite osakaal rakenduskava rakendamisel (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4 ja artikli 111 lõike 4 esimese lõigu punkt c).....	53
12.1. Edusammud hindamiskava rakendamisel ja hindamistulemustega seotud järelmeetmed	55
12.2. Fondide teavitamisstrateegia raames võetud teavitamis- ja avalikustamismeetmete tulemused	56
14. TÄIENDAV TEAVE, MILLE VÕIB LISADA OLENEVALT RAKENDUSKAVA SISUST JA EESMÄRKIDEST (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 111 lõike 4 teise lõigu punktid a, b, c, d, g ja h)	58
14.1 Edusammud integreeritud lähenemisviisi rakendamisel territoriaalse arengu suhtes, sealhulgas selliste piirkondade arengu suhtes, kus on rahvastikuprobleemid ning püsivad või looduslikud ebasoodsad tingimused, linnade säästev areng ning rakenduskava kohane kohalik arendustegevus kogukonna eestvedamisel.....	58
14.2 Edusammud liikmesriikide asutuste ja toetusesaajate fondide haldamise ning nende kasutamise suutlikkuse parandamiseks võetud meetmete rakendamisel.....	59
14.4 Panus makropiirkondlikesse ja mere vesikonna strateegiatesse	59

14.5 Asjakohasel juhul edusammud, mis on tehtud sotsiaalse innovatsiooni valdkonna meetmete rakendamisel.....	60
14.6 Edusammud vaesusest enim mõjutatud geograafiliste piirkondade või suurima diskrimineerimis- või sotsiaalse tõrjutuse riskiga sihtrühmade erivajaduste rahuldamise meetmete rakendamisel, pöörates eriti tähelepanu marginaliseeritud kogukondadele, puudega inimestele, pikaajalistele töötutele ja mittetöötavatele noortele, lisades vajaduse korral kasutatud rahastamisvahendid.	60
16. ARUKAS, JÄTKUSUUTLIK JA KAASAV MAJANDUSKASV (eduaruande variant)	62

Majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgi iga-aastaste rakendusaruannete ja rakendamise lõpparuande vorm

A OSA

1. IGA-AASTASE RAKENDUSARUANDE/ RAKENDAMISE LÕPPARUANDE KINDLAKSMÄÄRAMINE

Komisjoni viitenumber	2014EE16M30P001
Pealkiri	Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020
Versioon	
Aruandlusaasta	2018
Järelevalvekomitee poolt aruande kinnitamise kuupäev	12.06.2019

2. RAKENDUSKAVA RAKENDAMISE ÜLEVAADE

Põhiline teave asjaomasel aastal rakenduskava rakendamise kohta, sh rahastamisvahendite kohta seoses finantsandmete ning näitajatega.

Struktuuritoetuste kasutamises suunamuudatusi ei ole, samad eesmärgid, mis seati perioodi planeerides, olid asjakohased ka aastal 2018. Mõni valdkond on kiiremini plaaneritu saavutanud (nt transport, IKT), osade meetmete rakendamine on erinevatel põhjustel viibinud (nt sotsiaalne taristu, koolivõrgu korrastamine).

2018. lühidalt numbrites:

- rakenduskava on 73% ulatuses projektidega kaetud; fondide lõikes: ESF 84%, ERF 69% ja ÜF 73%¹;
- heaks kiidetud projektide arv on 4739: sh ESF 551, ERF 2443 ja ÜF 1745; nendest lõpetatud 2330 (49 %);
- abikõlblikke kulusid on tehtud 1,44 mld ehk 31% rakenduskava kogumahust: sellest ESF 197 mln (28%), ERF 600 mln (24%) ja ÜF 650 mln (42%);
- EK-le on 2018. aasta maksetaotlustega esitatud 1,33 mld ulatuses abikõlblikke kogukulusid ning koos EK tehtud ettemaksetega on laekunud 1,12 mld eurot (28% EL toetuse kogumahust).

Rakenduskava põhieraldis on olulises ulatuses siseriiklike õigusaktidega kaetud ning rakendamise tempo lõpuks oodatud hoo sisse saanud.

Olulisemad tegevused 2018. aastal:

- tulemusraamistiku täitmise seire ja lisategevused;

¹ Detailsem info lisa 1 tabelis 6

- rakenduskava muutmine tulemusraamistiku näitajate sihttasemete korrigeerimiseks ning kohustustega katmata vahendite osaliseks ümberplaneerimiseks, sellega seotud meetmete nimekirja muutmine ja toetuse andmiste tingimuste muutmine;
- Ühtse Rakendusteenuse (ÜRT) pilootprojekti rakendamine, mis tõi kaasa muudatused rakenduskava juhtimis- ja kontrollisüsteemis;
- struktuurivahendite uue perioodi planeerimisega alustamine;
- rakenduskava vahehindamise algatamine.

2018. a oluliseks märksõnaks oli **tulemusreserv**, mis tähendas intensiivset tööd kõikidele osapooltele, alates toetuse saajast kuni liikmesriigini (siin RM): tulemusraamistiku teemadel kohtuti regulaarselt, analüüsi probleemsemaid näitajaid ja nende võimalikke saavutustasemeid, vaadati üle näitajate meetodid ning kus võimalik, arvestati käimasolevate projektide saavutustasemetega. Võimalusel toodi tegevusi varasemaks, esitati täiendavaid vahe-maksetaotlusi, finantsnäitajate suuremaks täitmiseks esitati EKle 2018.a tekkinud ja väljamakstud kulude kohta 31.01.2019 seisuga täiendav maksetaotlus ning 2019.a alguses esitatud vahearuanne menetlemiseks suunati täiendavat tööjõudu.

Juba 2017. a lõpuks oli selge, et tulemusreservi saamiseks vajalikke sihttasemeid ei õnnestu umbes pooltes prioriteetses suundades saavutada. Lisaks sellele, et perioodi alguses hilines kogu õigusraamistiku väljatöötamine ja läbirääkimine Euroopa Liiduga, mõjutasid rakendamise kiirust haldusreform, töövõimereformi etapiline rakendamine ning teadus- ja kõrgharidusametuste reform. Täiendavat mõju avaldas valedel eeldustel planeeritud toetuse saaja omafinantseeringu panustamise valmidus, hangete läbikukkumise suurenemine (nt ehitushindade kallinemise tõttu), EK algatatud rikkumismenetluse piirav mõju jpm. Kuna tulemusreservi (210 mln eurot, EL osa) saavad kasutada vaid edukad prioriteetsed suunad, siis ilma rakenduskava muutmata oleks need olnud: ettevõtlus, transport, roheline infrastruktuur, IKT baastaristu, linnaliste piirkondade arendamine ning hariduse valdkonnas ERF ja haldusvõimekuses ESF tegevused.

Muudetud rakenduskava² kinnitati 21.12.2018, eelnevalt kiitsid selle heaks seirekomisjon ja Vabariigi Valitsus. Niipea kui EK andis mitteametlikult oma toetuse muudatustele, hakati eeltööd tegema siseriiklike õigusaktidega (meetmete nimekiri, toetuse andmise tingimused), et viia need kooskõlla muudetud rakenduskavaga.

Rakenduskava muudatusega korrigeeriti mitmete tulemusraamistiku väljund- ja finantsnäitajate sihttasemeid. Kohustustega katmata vahendite osalisel ümberplaneerimisel kaaluti mh käimasolevate tegevuste asjakohasust ning mõjusust, analüüsi võimalikke meetme tegevuste eelarvete üle- ja puudujääke eesmärgiga leida vajadusel tõhusamad tegevused rakenduskava eesmärkide saavutamiseks, 4. suunda lisandus sotsiaalfond, uute tegevustena lisati nt osalemine PIIAC uuringus ja nutika spetsialiseerumise IKT programm.

Rakenduskava muudatuste ja SF administratsiooni suure töö tulemusena ei ole üheski suunas maksete peatamise riski. Tulemusreservi kasutamise ettepaneku teeb Vabariigi Valitsus riigi eelarvestrateegia protsessis, esimesel võimalusel algatab RM EK-ga mitteametlikud läbirääkimised.

² <https://www.struktuurifondid.ee/et/oigusaktid/rakenduskava-2014-2020>

2018. aasta septembris rakendus **ÜRT pilootprojekt**, mille tulemusel muutus rakenduskava elluviimise juhtimis- ja kontrollisüsteem ning jagati välistoetuste funktsioonid RMi ja Riigi Tugiteenuste Keskuse (RTK) vahel järgnevalt:

1. RMist viidi RTK-sse koos inimestega välistoetuste rakendusüksuse funktsioon (RÜ)³.
2. RMist viidi RTK-sse koos inimestega korraldusasutuse (KA) funktsioon, välja arvatud seire ja hindamine, mis jäid RMi seoses allikast sõltumatu lähenemisega kogu riigieelarve vahendite seirele ja hindamisele.
3. RMist viidi RTK-sse koos inimestega sertifitseeriva asutuse (SA) funktsioon.
4. RM jäi täitma liikmesriigi (LR) funktsiooni (välistoetuste planeerimine, rakenduskava koostamine, õigusloome) ning tehnilise abi ja 12.1 suuna rakendusasutuse funktsioone.

ÜRT järgse osalise vastavusauditi peamised tähelepanekud puudutasid vajadust täiendada ja täpsustada osapoolte RM ja RTK tööprotseduure ja vajadusel põhimääruseid. Auditi tähelepanekute rakendamine on valdavas osas püsinud ajakavas.

Uue (2021-2027) perioodi ühtekuuluvuspoliitika elluviimiseks toimub fondide kasutamise **planeerimine** koos ja kooskõlas Eesti 2035 kavandamisprotsessiga. Uue perioodi planeerimise eestvedaja on RM riigieelarve osakonna pikaajalise strateegilise planeerimise meeskond ning kaasatud on KA ja kõik asjakohased ministriumid.

2018. a alustati **rakenduskava vahehindamisega**, mille tulemusena selgus 2019. a kevadeks, milline on seni olnud prioriteetsete suundade tulemuslikkus ja panus tulemusnäitajate saavutamisse, mh anti soovitusel tulemuslikkuse tõstmiseks ja tulemusreservi jaotamiseks. Hindamise viis läbi konsortsiumi koosseisus Technopolis Group Eesti OÜ (juhtpartner), Ernst & Young Baltic AS, Balti Uuringute Instituut ja Praxis.

Kokkuvõtvalt saab 2018. aastat lugeda rakendamise seisukohalt edukaks, kuna tulemusraamistiku vahe-sihttasemed on enamuses saavutatud. Erinevate muudatuste sisseviimine rakenduskavva nõudis märkimisväärseid lisapingutusi, kuid eesmärkide suunas liigutakse tempokalt edasi. Hoolimata perioodi aeglasest algusest on 2023. seatud eesmärkide saavutamine võimalik.

³ RTK rakendab hetkel 40 meedet 6 erinevast allikast summas ca 1 mld eurot.

3. PRIORITEETSE SUUNA RAKENDAMINE (MÄÄRUSE (EL) NR 1303/2013 ARTIKLI 50 LÕIGE 2)

3.1. Rakendamise ülevaade ⁽⁴⁾

ID	Prioriteetne suund	Põhiline teave prioriteetse suuna rakendamise kohta, osutades peamistele arengusuundadele, olulistele probleemidele ning nende probleemide lahendamiseks võetud meetmetele
1	<p><i>Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul</i></p> <p><i>1.1 Haridustugiteenuste arendamine ja kättesaadavuse tagamine (ESF, HTM)</i></p> <p><i>1.2 Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine (ESF, HTM)</i></p> <p><i>1.3 Kaasaegse ning uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt (ESF, HTM, MKM)</i></p> <p><i>1.4 Koolivõrgu korrastamine (ERF, HTM)</i></p> <p><i>1.5 Õppe seostamine tööturu vajadustega (ESF, HTM)</i></p> <p><i>1.6 Täiskasvanud elanikkonna kompetentside arendamine</i></p>	<p>ERF: heaks on kiidetud 34 põhikoolivõrgu projektiga investeringute kava ning 7 riigigümnaasiumi investeringut summas 128 mln eurot (50% OPi kogumahust⁴); toetuse saaja kulud 44,8 mln (18%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed on piisavas ulatuses täidetud, et reservi taotleda.</p> <p>Valdav osa koolivõrgu investeringu kavu oli plaanis kinnitada 2017 ja 2018, kuid haldusreformi tõttu jäädi ajakavast ca 2a maha. Riigigümnaasiumite osas jäi 2018 allkirjastamata maakonnakeskustega koostöökokkulepe, põhikoolivõrgu korrastamisel otsiti koos KOVidega lahendusi objektide kallinemisele (OF tõstmine, projektide muutmine).</p> <p>ESF: heaks on kiidetud 377 projekti summas 188,8 mln (83% kogumahust), kulud tehtud 78,7 mln (35%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>Oluline trend on noorte õpingute katkestamise vähenemine nii üld- kui kutsehariduses, millele on kaasa aidanud õppe- ja karjäärinõustamise süsteemi käivitamine. Kutse- ja kõrghariduse lõpetanute hõive paraneb (tase 81,7%); tööturu vajadusele vastu tulekuks toetati tööjõuvajaduse seire- ja prognoosisüsteemi loomist ning arendati praktikasüsteemi kutse- ja kõrghariduses ja ettevõtlusõpet kõigil haridustasemetel.</p> <p>2018. a valmistati ette karjääriteenuste reformi teenuste osutamise efektiivistamiseks ja karjäärinõustamine koondub Eesti Töötukassasse.</p> <p>Täiskasvanute kasvav huvi kutseõppe vastu on avaldanud positiivset mõju nende tööhõivele: õpingutele järgnenud 12 kuu jooksul vähenes nende hulk, kes olid töötuna arvel. Täiskasvanute poolt karjäärinõustamise kasutamine on võrreldes 2017.a 12% suurenenud.</p>
2	<p><i>Sotsiaalse kaasatuse suurendamine</i></p> <p><i>2.1 Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks</i></p>	<p>ERF: heaks on kiidetud 159 projekti summas 283 mln eurot (89% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 43 mln (14%). Tulemusraamistiku finantsnäitaja 2018.a vahe-sihttasemet ei</p>

⁴ Siit ja edasi võrdlus rakenduskava (OP) vastava suuna ja fondi kogueraldisega (EL+RKF+OF)

	<p>2.2 Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused (ESF, SOM)</p> <p>2.3 Alkoholi liigtarvitamise, sh alkoholisõltuvuse, ennetuse, varajase avastamise ning nõustamis- ja raviteenuse arendamine ja rakendamine (ESF, SOM)</p> <p>2.4 Kätesaadavate ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste tagamine tööhõives püsimise ja hõivesse naasmise suurendamiseks (ERF, SOM)</p> <p>2.5 Hoolekande taristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks (ERF, SOM)</p> <p>2.6 Võimaluste loomine Eestis elavate ning ühiskonda vähelõimunud püsielanike aktiivse hõive ja ühiskondliku aktiivsuse suurendamiseks ja uussisserändajate kohanemise ja hilisema lõimumise toetamiseks (ESF, SIM, KUM)</p> <p>2.7 Noorte tööhõivevalmiduse toetamine ning vaesuse mõju vähendamine noorsootöö teenuste kättesaadavuse kaudu. (ESF, SIM, HTM)</p>	<p>õnnestunud piisavas ulatuses täita, väljundnäitajate vahe-sihttasemed täideti.</p> <p>Investeeringuid tervishoidu ja hoolekande taristusse mõjutas oluliselt haldusreform, kuna paljud taotlejad on KOVid ning otsuseid ei olnud võimalik enne reformi lõppu teha (hilinemine ca 2 a). Esmatasandi tervisekeskuste valmimine on edasi lükkunud korduvalt luhtunud hangete tõttu. Positiivsemad arengud on erihoolekandeesutuste teenuskohtade loomisel, samuti eluaseme kohandamise meetmes, kus taotlema tuli 71% KOVidest.</p> <p>ESF: heaks on kiidetud 103 projekti summas 126 mln eurot (76% põhieraldisest); toetuse saaja kulud 48,5 mln (29%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed on piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>Lapsehoiukohtadega seotud meetmed viibisid haldusreformi taga. Sügava ja raske puudega laste tugiteenuste sihttasest tõsteti suure huvi tõttu. Planeeritust suuremaks osutus ka alkoholi tarvitamise vähendamise teenuse vajadus, mille pakkumist pärsib samas kohati perearstide vähene huvi teenust osutada.</p> <p>Nii kohanemis- ja lõimumisvaldkonna tegevuste kui ka osalejate koguarv on kasvanud ning mitmekesistunud, mis on loonud paremaid tingimused nii uussisserändajate kui ka vähelõimunud isikute toetamiseks Eestis ning kohanemis- ja lõimumismeede on andnud sellesse olulise omapoolse panuse.</p> <p>Noorte tööhõivevalmiduse toetamisel on 67,8% tugiteenuseid saanud NEET noortest 6 kuud peale programmist lahkumist väljunud NEET noore staatusest (eesmärk 50%). Seega võib öelda, et valitud lähenemine, st NEET noortele tugiteenuste pakkumine noorsootööasutustele tuginedes, on olnud tulemuslik.</p>
3	<p><i>Tööturule juurdepääsu parandamine ja tööturult väljalangemise ennetamine</i></p> <p>3.1 Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine</p> <p>3.2 Tööturuteenused tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks</p>	<p>ESF: heaks on kiidetud 32 projekti summas 230 mln eurot (95% kogueraldisest); toetuse saaja kulud on 58,7 mln (24%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed on piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>Töötus on vähenenud kõikide sihtrühmade lõikes, sellesse on andud olulise panuse töövõimereform. Tööhõive taset on tõstnud mh mitteaktiivsete ja pensionäride toomine tööturule. 2018. aastast on töövõime toetamise skeemi sihtrühma kuuluvate inimeste teenustele sisenemiste arv vähenema hakanud.</p> <p>2018. a laiendati avatud taotlusvoorus meetmete paketti, mida on võimalik rakendada väiksema konkurentsivõimega inimeste pädevuste tõstmiseks ja nende tööturule aitamiseks. Sellega seoses kasvas huvi avatud taotlusvooru vastu ning toetatud projektide arv tõusis pea poole võrra.</p> <p>Noortegarantii tugisüsteemi raames viidi läbi esimene andmeregistrite seire 36 omavalitsuse osavõtul (46% omavalitsustest), mille käigus kaardistati NEET noori, et toetada nende tööturul osalemist ning parandada tööalaseid võimalusi.</p>

		<p>8% kaardistatud noortega saadi ühendust ning selgitati välja nende abivajadus, ca ¼ neist vajas abi haridustee jätkamisel või töö leidmisel. KOVIDel on huvi teemaga tegeleda, kuid motivatsiooni abi pakkuda veel napib.</p> <p>Valmistati ette 2019. a jõustuv meede töökohtade loomiseks ja pikaajaliste töötute tööerakendamiseks Ida- ja Kagu-Eestis.</p> <p>Aktiivseid tööturuteenuseid on saanud 182% inimesi vaheeesmärgist, neist 6 kuud pärast tegevusest lahkumist oli asunud tööle 27% (siht 40%).</p> <p>Töövõime toetamise skeemi vahendusel on tööturu-, abivahendi, kaitstud töö või rehabilitatsiooniteenuseid saanud inimeste arv on 115% vaheeesmärgist.</p>
4	<p><i>Kasuvõimeline ettevõtlus ja seda toetav teadus- ja arendustegevus</i></p> <p><i>4.1 Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üle-Euroopalistes teadusalgatustes (HTM)</i></p> <p><i>4.2 TA&I süsteemi kohaliku sotsiaalmajandusliku mõju suurendamine ja nutikas spetsialiseerumine kasvualade (IKT + tervis + ressursid) arendamiseks (HTM, MKM)</i></p> <p><i>4.3 Ettevõtete ressursitõhusus (KKM)</i></p> <p><i>4.4 Ettevõtja arenguplaani toetusmeede ettevõtete arendus- ja eksporditegevustele kaasaaitamiseks ning juhtimisvõimekuse tõstmiseks (MKM)</i></p>	<p>ERF: heaks on kiidetud 970 projekti summas 605 mln eurot (64% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 206 mln (22%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>4.suunas mõjutas teadus- ja arendustegevusi teadus- ja kõrgkoolide võrgustiku reform, mille tulemusena tuli üle vaadata rahastatavad meetmed.</p> <p>T&A ning ettevõtluse ja innovatsiooni valdkondade vahelise sünergia ja sidususe suurendamiseks otsustas Vabariigi Valitsus anda ülesande koostada nimetud valdkondades ühine arengukava. Uue arengukavaga kujundatakse Eesti eeldusi, tingimusi ning vajadusi arvestav TAI ja ettevõtluse poliitika, mis aitaks kaasa tootlikkuse kasvu kiirendamise ning teadusmahuka ühiskonna arendamise kaudu Eesti kestlikkusele ja elanike heaolu kasvule. Ühine arengukava lähtub VV poolt heaks kiidetud „Kõrghariduse ja teaduse pikaajalise rahastamise kava koostamise ja organisatsioonide tegevuse ümberkorraldamise rakkerühma ettepanekute rakendamise tegevuskavast“ ning koostatava uue arengukava põhifookus on toetada tootlikkuse ja lisandväärtuse kasvu, soodustades erasektori TA investeeringute tõusu.</p> <p>Ettevõtete T&A võimekuse suurendamiseks avatakse 2019. a mh tootearenduse meede, mis võimaldab ettevõttel saada osa oma T&A investeeringust hüvitatud, sh toetatakse ülikoolidelt T&A teenuse ostmist. Meetme eelarve on 20 mln eurot.</p> <p>Kokkuvõttes saab suuna edenemist lugeda üldjoontes heaks, kuid on väljakutseid, millega tuleb tegeleda, eelkõige ettevõtluse ja T&A suurem seostamine ning eraettevõtete panuse suurendamine.</p> <p>4.suunda lisandus rakenduskava muutmise järel ESFi nutika spetsialiseerumise IKT programm, suunatud IKT spetsialistide järelkasvu tagamisele tööturul, 2018. projekte veel ellu ei viidud.</p>
5	<p><i>Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja</i></p>	<p>ERF: heaks on kiidetud 893 projekti summas 473,9 mln eurot (87% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 152,8 mln (28%).</p>

	<p><i>piirkondade konkurentsivõime tugevdamine</i></p> <p><i>5.1 Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine (MKM)</i></p> <p><i>5.2 Kapitali- ja krediitkindlustuse kättesaadavuse parandamine (MKM)</i></p> <p><i>5.3 Loomemajanduse arendamine (KUM)</i></p> <p><i>5.4 Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine (RM)</i></p>	<p>Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>Siiani jätkuvad probleemid finantsinstrumentide (laenu-, tagatised, krediitkindlustused jne) rakendamisel (reeglite erinev tõlgendamine, pikaleveninud läbirääkimised EKga, muutunud turusituatsioon). Finantsinstrumentide rakendamine planeeritud kujul ei õnnestu, mistõttu teostati vastavalt kehtiva eelhindamise juhiste jooksul hindamine. Hindamise tulemusel püütakse leevendada mainitud probleeme, sh ka prognoositud ringlus- ja võimenduskordaja ümber seadmine, topeltfinantseerimise riski adresseerimine jne. Mh üritatakse lahendada valdkondlikus komisjonis üles kerkinud erimeelsusi jooksul hindamise osas, mis tähendab, et probleemidega on jätkuvalt vaja edasi tegeleda.</p> <p>Probleemiks on ka ettevõtete arendamisega seotud meetmete mõju kontsentreerumine Harjumaale, sellega seoses otsitakse lahendusi ja võimalusi väljaspool Harjumaad olevate piirkondade toetamiseks. Oluline roll on siin regionaalsete kompetentsikeskuste arendamisel, mille eesmärk on luua tingimused teadmistemahukaks ettevõtluseks väljaspool Harju ja Tartu maakonda. 2018. seisuga tegutseb 5 sellist keskust.</p> <p>Üldiselt võib suuna edenemist siiski heaks lugeda, lõppeesmärkide saavutamise suunas on oluliselt kaasa aidanud mh OP-i muutmisega kaasnenud parandused. Suuna tegevused on otseselt seotud konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna loomisega ning vahetult tuvastati selge mõju teadustegevuse ja innovatsiooni edendamisele, kuna meetmetes on ette nähtud tõhusaid stiimuleid innovatsioonibaasi laiendamise osas.</p>
6	<p><i>Energiatõhusus</i></p> <p><i>MKM</i></p> <p><i>6.1 Energiatõhususe saavutamise elamumajanduses</i></p> <p><i>6.2 Efektive soojusenergia tootmine ja ülekande</i></p> <p><i>6.3 Energiasäästu ja taastuvenergia osakaalu suurendamine</i></p>	<p>ÜF: heaks on kiidetud 680 projekti summas 355,9 mln eurot (66% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 220,6 mln (41% kogueraldisest). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed on piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>Ka 6. suunda mõjutas haldusreform: efektiivse soojusenergia tootmise ja ülekande projektid on suunatud KOVidele ja nende allasutustele, samuti tänavavalgustuse taristu renoveerimise projektid, viivitus oli ca 2 aastat.</p> <p>Korterimajade energiatõhusaks muutmisel on väljakutseks küsimus, kas muuta olemasolevad hooned energiatõhusamaks või väheneva elanikkonna vaatenurgast pigem ehitada uus hoone, seda eriti väljaspool suuremaid linnu. Eelistatud lähenemiseks peab MKM uute vahendite lisandumisel keskenduda hoonete energiatõhusamaks muutmisele.</p>
7	<p><i>Veekaitse</i></p> <p><i>KKM</i></p> <p><i>7.1 Veemajanduse taristu arendamine</i></p> <p><i>7.2 Saastunud alade ja veekogude korrastamine</i></p>	<p>ÜF: heaks on kiidetud 863 projekti summas 130 mln eurot (58% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 22,8 mln (10%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed piisavas ulatuses täidetud.</p>

		<p>Rakenduskava muutmisel alandati finantsnäitaja sihttasel, põhjuseks haldusreform, kuna meetmed on seotud KOVide ja nende osalusega ettevõtetega ning reformi mõjul muudeti nii tehnilisi- kui finantslahendusi. Samuti mõjutas trasside rajamist ehitushindade tõus.</p> <p>Eesmärgi saavutamiseks tuleb kõige kriitilisematel aladel täiendavalt rahastada 2 reoveekogumisala (Laulasmaa ja Türisalu) ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide (ÜVVK) väljaehitamist ning tagada seni rahastatud reoveekogumisaladel ühisveevärgi ja kanalisatsiooniga liitumine. Olemasoleva süsteemiga liitumise suurendamiseks hakati rahastama eraisikute projekte, ÜVVK seaduses sätestati kohustus süsteemidega liitumiseks ja KOVide järelevalveõigusi laiendati seniste kohtkäitluslahenduste osas.</p> <p>Jääkreostusobjektide korrastamisel oli takistuseks ohutustamistööde kallinemine, mistõttu otsiti täiendavaid rahastusallikaid. Lisarahastus LIFE programmist saadi nt Purkse jõe lisajõe Erra korrastamiseks. Kaalutakse mh alternatiivseid tehnilisi lahendusi ohutustamistööde maksumuse vähendamiseks, selleks tehakse koostööd Ida-Virumaa tööstusettevõtetega. Kukruse aherainemäe projekt vajab täiendavat analüüsi, et leida sobivaim lahendus selle ohutustamiseks.</p> <p>Turbaalade korrastamine on käimas 1412 ha soodes. Kavandatust pisut keerukamaks osutus kriteeriumitele kõige paremini vastavate turbaalade välja valimine, kuid alternatiive on piisavalt ja eesmärgid saavutatakse.</p> <p>Suunas on mitmeid väljakutseid, millega aktiivselt tegeletakse, et planeeritud eesmärgid täita.</p>
8	<p><i>Roheline infrastruktuur ja hädaolukordadeks valmisoleku suurendamine</i></p> <p><i>8.1 Kaitsealuste liikide ja elupaikade säilitamine ning taastamine (KKM)</i></p> <p><i>8.2 Valmisoleku suurendamine keskkonna hädaolukordadele reageerimiseks (KKM, SIM)</i></p>	<p>ÜF: heaks on kiidetud 112 projekti summas 121,9 mln eurot (92% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 85,9 mln (65%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>2018.a valmisid/uuenesid hädaolukorra riskianalüüsid. Olulise riskina on välja toodud üleujutus, mille esinemise tõenäosust hinnatakse keskmiseks, kuid tagajärgi rasketeks. Samasuguse esinemistõenäosusega on merereostus, mille tõenäolisem tekkepõhjus on reisilaeva ja naftatankeri kokkupõrge. Võimalike tagajärgedega aitavad toime tulla 8. suuna meetme toel soetatud päästeautod, reostustõrjelaev ja reostuse seirelennuk, mis on kõik teenistusse võetud ning meetme tegevus edukalt lõpetatud.</p> <p>Valmisoleku suurendamiseks keskkonnahädaolukordadele reageerimisel valmistati 2018.a ette automaatsondijaama hange, see kuulutatakse välja 2019.a II kvartalis. Kalibreerimislabori seadmetest osa saabus 2019.a alguses.</p>

9	<p><i>Jätkusuutlik linnapiirkondade areng</i></p> <p><i>9.1 Säastva linnalise liikuvuse ning inim- ja keskkonnasõbraliku avaliku linnaruumi arendamine</i></p> <p><i>9.2 Ida-Virumaa linnapiirkondade jätkusuutlik areng</i></p>	<p>ERF: heaks on kiidetud 74 projekti summas 65 mln eurot (kogueraldisest 55%); toetuse saaja kulud 49 mln (42%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed on piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>Säastva linnalise liikuvuse arendamisel on siiani olnud pigem rõhk kergliiklusteedel, aga juba liigutakse edasi ka teistsuguste tegevustega. Nt nutika linna lahendusena ja ühistranspordi osana avatakse Tartus suvel 2019 rattaringluse projekt.</p> <p>Sotsiaalse taristu investeringute raames, mis aitavad kaasa piirkondlikule jätkusuutlikule arengule, on uute lasteaiakohtade loomine läinud kavandatust kiiremini, sest KOVid on soovinud meetme abil lasteaiakohtade puudust leevendada ning ehitushangetega olulisi probleeme esile ei kerkinud.</p> <p>Tänaasel päeval saavad suuremad KOVid ehitushindade tõusuga hakkama, kuid see mõjutab raskemalt Ida-Virumaad, kus on linnapiirkondade arendamiseks plaanis mahukamad tegevused: näiteks Kohtla-Järve haridus- ja vaba aja linnaku ehitus, mille ettevalmistamine võttis rohkem aega ning kus olemasolev võimekus projektidesse panustada on madalam. Projektide ajatamine pikema perioodi peale ning kulude kärpimine võimaldab tegevused siiski suures osas ellu viia.</p>
10	<p><i>Jätkusuutlik transport</i></p> <p><i>MKM</i></p> <p><i>10.1 Üleriigiliste ja rahvusvaheliste ühenduste arendamine</i></p> <p><i>10.2 Raudteeliikluse arendamine ja erinevate liikumisviiside ühendamise</i></p>	<p>ÜF: heaks on kiidetud 74 projekti summas 476 mln eurot (82% kogueraldisest); toetuse saaja tehtud kulud 306 mln (53%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed on täidetud.</p> <p>Mitmed meetme tegevuse eesmärgid on juba täitnud 2023. aasta sihttasemed, suuna edenemine on olnud väga hea. Täiendavaid vahendeid loodetakse saada tulemusreservist ning suunata need teede ehitusse, kuna EL on pannud kohustuse TEN-T core teede võrgustiku valmis ehitamiseks aastaks 2030. Ilma täiendavate vahenditeta on selle eesmärgi täitmine ohus. Alternatiivsed tulemusreservi rahastusvajadused esinevad meetme tegevuses 10.2.1 raudtee kergliiklustunnelite ehituse puhul ning meetme tegevuses 10.2.4, suuremate linnade jalgrattateede põhivõrgustiku ehituse toetamisel (+ rattamajad, hoiustuskohad), trammiteede ehitus Tallinnas ning keskkonnasõbraliku raudteeveeremi soetamise puhul.</p> <p>Suurematest projektidest on hetkel veel pooleli Tallinna lennujaama lennuliiklusala keskkonnaseisundi parendamise ja lennuohutuse suurendamise projekt, mille planeeritav lõpuaeg jääb 2020. teise poolaastasse.</p>
11	<p><i>IKT teenuste taristu</i></p> <p><i>MKM</i></p> <p><i>11.1 Uue põlvkonna lairibavõrkude arendamine</i></p>	<p>ERF: heaks on kiidetud 121 projekti summas 80,4 mln eurot (81% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 57,7 mln (58%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed on täidetud.</p>

	<p>11.2 Nutika teenuste taristu arendamine</p>	<p>Üldiselt on suuna edenemine hea, kuid maha on jäänud piiriüleste avalike teenuste meetme täitmine, kuna piiriüleste avalike teenuste arendatakse ka 12. suunas. Koostöös RÜ-ga on 11. suuna tegevustes esinevad potentsiaalsed piiriülesed projektid üle vaadatud ning sellest tulenevalt planeeritud täiendavaid piiriüleste IKT taristu projekte järgnevatel aastatesse, mis parandab ka meetme näitajate saavutustaset.</p>
<p>12</p>	<p>Haldusvõimekus 12.1 Riigi võimekuse tõstmine inimressurside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamise kaudu (ESF, RM) 12.2 Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine (ESF, RK) 12.3 Avalike teenuste pakkumise arendamine (ERF, MKM)</p>	<p>ERF: heaks on kiidetud 177 projekti summas 37,8 mln eurot (34,7% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 20 mln (57%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed on piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>ESF: heaks on kiidetud 39 projekti summas 31,8 mln eurot (91% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 11,6 mln (10%). Tulemusraamistiku näitajate 2018.a vahe-sihttasemed piisavas ulatuses täidetud.</p> <p>Haldusvõimekuse tõstmiseks fookuseeriti haldusreformi järel kohaliku tasandi koolitamisele, et toetada reformi järeltegevusi. Keskvalitsuse koolitustel oli 2018. märksõnad teenuste disain, poliitikakujundamine ja juhtide järelkasv. Keskvalitsuse asutuste seas viidi läbi erinevaid organisatsiooni arenduse ja asutuste-üleste protsesside korrastamise projekte. Valitsemisalade vaatest oli 2018. enim ressurssi nõudev projekt tegevusepõhisele eelarvele üleminek.</p> <p>Väljakutseks on jätkuvalt KOVide võimekuse tõstmine ja avalike teenuste pakkumise taseme ühtlustamine. 2018. aastal planeeritud tegevused on ajakavas ning 2019. a aprillis vaadatakse läbi KOVide planeeritud tegevuste reaalne rakendatavus.</p> <p>Avalike teenuste arendamist mõjutas haldusreform, kuna see oli suunatud mh ka KOVidele. IKT strateegiad tuli enne avatud voorude läbiviimist uuendada. Selles olukorras oli vajalik rakenduskava muudatus ja finantsnäitaja vähendamine. 2018. jõuti IKT strateegiate uuendamisega ühele poole ning avatud voorud jätkusid.</p>
<p>13-14</p>	<p>Tehniline abi RM ERF ja ÜF</p>	<p>ERF: rahastatud on 16 projekti summas 38 mln eurot (47% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 26 mln (32%).</p> <p>ÜF: rahastatud on 16 projekti summas 21,8 mln eurot (47% kogueraldisest); toetuse saaja kulud 14,8 mln (32%).</p> <p>Tehnilise abi rakendamine kulges 2018. aastal hästi. Rakenduskava elluviimisega oli seotud 289 FTEd (<i>full time equivalent</i>: täistööaja ekvivalent) ning keskmine personalivoolavus oli 6,1%. Kommunikatsioonitegevusteks kasutati 391 631 eurot ning 2018. a avalikkuse teadlikkuse struktuurifondidest oli 80%.</p>

3.2. Ühised ja programmpõhised näitajad (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 2) ⁽²⁾

3.2 Ühised ja programmpõhised näitajad

Tabelid 1 - *ERF ja ÜF tulemusnäitajad*, 2A - *ESF ühised tulemusnäitajad*, 2C - *ESF rakenduskavapõhised tulemusnäitajad*, 3A - *ERF ja ÜF ühised ja rakenduskavapõhised väljundnäitajad prioriteetse suuna ja investeerimis-prioriteedi lõikes*, 3B - *ERFi ühised väljundnäitajad*, 4A - *ESFi ühised väljundnäitajad*, 4B - *ESFi rakenduskavapõhised väljundnäitajad* **on toodud aruande lisas 1.**

3.3 Tulemusraamistikus kindlaks määratud vahe-eesmärgid ja sihttasemed

Tabel 5 - *tulemusraamistikus kindlaks määratud vahe-eesmärgid ja sihttasemed* **on toodud aruande lisas 1.**

3.4 Rahalised andmed

Tabelid 6 - *rahaline teave prioriteetse suuna ja rakenduskava tasandil*, 7 - *ERF, ESF ja ÜF kumulatiivsete finantsandmete jaotus sekkumis-kategooriate lõikes*, 8 - *ristfinantseerimise kasutamine*, 9 - *väljaspool rakenduspiirkonda rakendatud tegevuste kulud (ERF ja ÜF)* ja 10 - *väljaspool ELi rakendatud tegevuste kulud (ESF)* **on toodud aruande lisas 1.**

4. HINDAMISTE SÜNTEES: KÕIKIDE HINDAMISTE TULEMUSTE KOKKUVÕTE, MIS ON ARUANDEAASTA JOOKSUL AVALDATUD/ VALMINUD. VÄLJA TULEB TUUA HINDAMISARUANDE NIMI JA PERIOODI.

Aruandlusperioodil lõppes üks hindamine - Ühtekuuluvusfondi meetme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ keskkonnamõju väljaselgitamine ja seireinfo kontrollimine ning koondamine. Hindamise objektiks oli 2007–2013 struktuurivahendite meetmest „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ (edaspidi *ÜF*) rahastatud projektid. Erinevaid taotlejaid (toetuse saajaid) oli kokku 73. Rahastatud projekte oli kokku 139.

Hindamise teostas KKM-i tellimusel OÜ Alkranel vahemikul 1.05.2017-31.03.2018.

Hindamisest ilmnes, et tänu ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimisele ja rajamisele ning täiendavalt kanalisatsioonisüsteemiga ühendatud elanike arvu kasvule on oluliselt vähenenud reostuskoormus keskkonnale. 95,4% kõikide projektidega seotud reoveekogumisalade elanike reovesi puhastatakse nõuetekohaselt, sh 99,1% üle 2000 ie reostuskoormusega projekti piirkondade elanike reovesi. Peamiselt esineb mittenõuetekohaselt töötavate puhastite puhul endiselt probleeme üldfosfori piirväärtuste tagamisega.

Kõikide projektipiirkondade elanikele on tänu projektide elluviimisele tagatud nõuetele vastav joogivesi. Aastas hoitakse tänu veetorustike lekete vähenemisele kokku puhast vett, mis vastab poolele Narva linna aastasele veetarbele.

Järeltegevus: OÜ Alkranel poolt eraldi järeltegevuste vajadust välja ei toodud. Toetused on aidanud reostuskoormust keskkonnale vähendada. Sellest lähtuvalt on vajalik ka edaspidi

toetada ühisveevärgi ja –kanalisatsioonisüsteemide rekonstrueerimist ja rajamist ning täiendavalt kanalisatsioonisüsteemiga ühendatud elanike arvu kasvatada.

2018. aastal on toimunud:

1. ÜVK liitumismeetme <https://www.riigiteataja.ee/akt/118052018001> väljatöötamine ja rakendamine alates juuni 2018, et soodustada varasemate toetusmeetmete raames rajatud ÜVK süsteemidega liitumist.
2. ÜF 2014-2020 jätkumeetme "Veemajandustaristu arendamine" rakendamine, et saavutada üle 2000ie reoveekogumisalade lõplik nõuetele vastavus asulareovee puhastamise direktiivi nõuetele ning seeläbi vähendada negatiivset mõju põhja ja pinnaveele ning inimtervisele.

Täiendavalt viidi Rahandusministeeriumi tellimusel vahemikul november 2018 kuni 22. mai 2019 läbi „Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014-2020 vahehindamine“. Hindamist teostas Technopolis Group Eesti OÜ koostöös Ernst & Young Baltic AS, Balti Uuringute Instituudi ja Praxisega.

Hindamise tulemusel leiti, et suures plaanis liigub rakenduskava elluviimine plaanipäraselt ning ekspertide hinnangul suudetakse 2023. aastaks sihttasemed kõikide prioriteetsete suundade osas suure tõenäosusega täita.

Rakenduskava on avaldanud märkimisväärset mõju Eesti olulisimate strateegiliste eesmärkide saavutamisele. Suurim on panus rakenduskavaga otseselt haakuvate strateegiate – „Eesti 2020“, „Euroopa 2020“ ja „Läänemere strateegia“ – ning säästva arenguga seonduvate eesmärkide täitmisel. Samuti tuvastati ka oluline positiivne mõju „Regionaalarengu strateegia“ eesmärkide ning „Riigipõhiste soovitude“ realiseerimisele.

EL-i toetused panustavad olulisel määral struktuursetesse muutustesse suurema teadmismahukuse ja väiksema ressursimahukusega majanduse suunas, kuid vastavate investeeringute mõju ei ole veel avaldunud.

Rakenduskava valdkondlikud eesmärgid ja tegevused on asjakohased ka täna ja **rakenduskava eesmärkide täitmiseks vajadus suurte muudatuste järele puudub.**

Regionaalse arengu tasakaal on siiski endiselt suur väljakutse. Harju- ja Tartumaa välise Eesti väljakutseteks on takerdunud ettevõtluse struktuurimuutus ja vähesed investeeringud ning sellest tingitud viimase 25 aasta väljaränne, mis on kumulatiivselt omakorda kahandanud teenuste mahtu, kättesaadavust ja tööhõivet. Peamisteks erisuste põhjusteks on ääremaa kapitali vähesus, madalam ettevõtlusaktiivsus, ettevõtluse erinev struktuur, töötleva tööstuse suurem osakaal, seni madal teadmismahukus ja tugistruktuuride vähene võimekus. Ida-Virumaal takistab ettevõtluse arengut ja hõive kasvu piirkonna negatiivne maine, ettevõtjate ja töötajate ebapiisav keeleoskus ja kultuurilised hoiakud. Kagu-Eestis nõrkuseks on eriti vähene kapitali kättesaadavus, ruumiline eraldatus turgudest, omavalitsuste killustatus ja vähene tegelemine ettevõtluse arendamisega, aga ka ettevõtjate ebapiisavad teadmised ja oskused ning põlvkonnavaheetus. Edaspidiste meetmete disainimisel soovivad eksperdid keskenduda komplekslahendustele ja siin tuleks erinevalt senisest voorupõhisest ja KOVde vahelist konkurentsi soodustava praktika asemel enam rakendada programmipõhisust: rahastada värskelt valminud maakondlikes strateegiates ja planeeringutes esile tõstetud tulevikuväärtusega projekte.

Tulemusraamistikku kuuluvad prioriteetsete suundade eesmärkide mõõtmiseks seatud sihttasemed on seisuga 31.12.2018 täidetud (vt. Lisa G ja **Error! Reference source not found.**⁵), mis tähendab, et kõik prioriteetsed suunad on tulemusreservi kõlblikud, v.a PS2 „Sotsiaalse kaasatuse suurendamine“ ERF suund, mille neljast näitajast üks – finantsnäitaja - saavutustase on 65%, mis jääb alla nõutud 75% piirmäära.

Hindamiseksperdid soovivad tulemusreservi jagamisel eelistada neid tegevusi, mis loovad ühiskonnale lisandväärtust, toetavad pikaajalist kasvu ning rakenduskava sisuliste eesmärkide täitmist – **TA ja innovatsioon ettevõtluses, haridus ja regionaalne areng**. TA ja innovatsioon ettevõtluses ning haridus loovad koos eeldused nii kõrge lisandväärtusega töötajate olemasoluks ning ülikoolide ja ettevõtete vaheliseks koostööks, kui ka majanduse ja ühiskonna laiemalt valmisolekuks uute tehnoloogiate ja ärimudelite kasutuselevõtuks. Vahehindamine näitab selgelt, et ääremaad on endiselt sotsiaal- majanduslikus arengus tõmbekeskustest maha jäänud – soovitame seetõttu osa tulemusreservi vahendeid suunata ka Ida-Virumaa ettevõtjate teadlikkuse tõstmisele nii moodsate tehnoloogiate kasutamise (nt Tööstus 4.0) kui ka ettevõtlustoetuste taotlemise võimaluste kohta üldiselt.

Projektide valikukriteeriumide hindamisest järeldati, et valikukriteeriumide seadmisel tuginetaks üldistele valikukriteeriumidele ning kohandatakse neid lähtuvalt konkreetse tegevuse eripärast. Erandiks on projekti mõju läbivatele teemadele, mille kasutamine hindamiskriteeriumina on pigem vähe levinud. Ettepanekuna tuleks sätestada selle kriteeriumi kasutamine üldistes hindamiskriteeriumides konkreetsemalt, millisel juhul on selle kriteeriumi kasutamine kohustuslik.

KOKKUVÕTE:

TEEMA 1

Hindamise eesmärk oli välja selgitada 2007-2013 ÜF vahenditest (470 075 972 eurot) rajatud ja rekonstrueeritud ühisveevärgi- ja kanalisatsioonisüsteemide (edaspidi *ÜVK*) mõju keskkonnale ning projektide seireandmete uuendamine, koondamine ja analüüsimine.

LEIUD 1

Hindamise raames kaardistati rakendamise tulemused:

- rajati erinevaid torustikke 1675,047 km ning rekonstrueeriti 1460,636 km
- rekonstrueeriti 73 veetöötlusjaama
- rekonstrueeriti 95 reoveepuhastit ja rajati 9 uut reoveepuhastit
- soetati 100 eriotstarbelist sõidukit
- kokku soetati 25 729 kaugloetavat veearvestit
- rajati kokku 480 reoveepumplat ning rekonstrueeriti 264
- loodi ühiskanalisatsiooniga liitumiseks võimalus 57 806 inimesele. 38 931 inimest kasutasid loodud võimalust ning liitusid kanalisatsioonisüsteemiga.
- loodi ühisveevärgiga liitumise võimalusi kokku 47 156 inimesele, seda 121 erinevasse piirkonda, 30 209 inimest kasutasid loodud võimalust ning liitusid ühisveevärgiga.

⁵ Vahehindamise aruanne, <https://www.struktuurifondid.ee/et/hindamine>

Heitvee suublasse juhtimisest veekogumitele avalduv koormus on vaadeldud projekti piirkondadest vähenenud:

- **BHT₇** osas kokku 124,853 t/a (vähenemine 23,4%). BHT₇ koormus on vähenenud määral, mis kaasneks 5 701 inimese reovee puhastamata veekogudesse juhtimisega;
- **heljuvaine** osas 242,959 t/a (vähenemine 27,3%). Heljuvainete koormus on vähenenud määral, mis kaasneks 18 490 inimese reovee puhastamata veekogudesse juhtimisega;
- **üldlämmastiku** osas 293,567 t/a (vähenemine 31,5%). Üldlämmastiku koormus on vähenenud määral, mis kaasneks 67 024 inimese reovee puhastamata veekogudesse juhtimisega;
- **üldfosfori** osas 56,21 t/a (vähenemine 62,9%). Üldfosfori koormus on vähenenud määral, mis kaasneks 96 247 inimese reovee puhastamata veekogudesse juhtimisega.

TEEMA 2

Hinnati ÜKP fondide perioodi 2014-2020 rakenduskavas seatud eesmärkide asjakohasust, prioriteetsete suundade tulemuslikkust ja mõju. Analüüsiiti projektivaliku kriteeriume ja valiku meetodikat ning tehti ettepanekuid valikumetoodika parandamiseks. Ühtlasi oli hindamise eesmärk saada soovitusi, kuhu oleks kõige tulemuslikum ja mõjusam suunata tulemusreservi vahendid.

LEIUD 2

1. Rakenduskava eesmärgid ja tegevused on hinnatud enamasti asjakohasteks (tabelid 1-4⁶). Väljundnäitajatest 61% on täidetud vähemalt 100% 2018. a sihttasemest ja ainult 14% puhul pole jõutud 65% sihttasemeni, 80% seatud tulemusnäitajatest on baastasemega võrreldes paranenud. Suurim on tulemusnäitajate paranemine ja toetuste mõju olnud juurdepääsul tööturule ja tööhõive suurenemisele (PS3 ESF), avaliku sektori institutsionaalse suutlikkuse paranemisele (PS12 ESF), IKT teenuste taristu arendamisele (PS11 ERF), energiatõhususe arendamisele (PS6 ÜF) ja keskkonnamiskide maandamisele (PS8 ÜF).
2. Soovitame tulemusreservi jagamisel eelistada (tabel 9):
 - a. TA ja innovatsioon ettevõtluses
 - (1) investeringud ja toetavad tegevused ettevõtete innovatsioonibaasi laiendamiseks (4.2, 4.3, 4.4)
 - (2) piirkondade konkurentsivõime tugevdamiseks piirkondlike algatuste toetamist - maakondlike strateegiate ettevõtluskeskkonda parandavate tegevuste tuginemine (meede 5.4)
 - (3) nõustamine maakondlikes arenduskeskustes (ettevõtjate ärinõustamine) (5.1.1)

⁶ Vahehindamise aruanne

b. Haridus

(1) õpetajate, haridusasutuste juhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamisele koolituste ja koolitusprogrammidega (1.1.1, 1.1.2, 1.3.1, 1.5)

(2) elukestvalem õppele, sh täiskasvanute tasemekoolitus, ettevõtlus- ja karjääriõpe, digioskused (1.6.2, 1.6.4)

c. Regionaalareng

(1) Ida-Virumaa taaselavdamisele suunatud tegevused (9.2)

(2) kompleksed lahendused piirkondades, nt. kergliiklusteede kombineerimine ühistranspordiga (9.2.1; 10.2.1)

6. RAKENDUSKAVA TULEMUSLIKKUST MÕJUTAVAD ASJAOLUD JA VÕETUD MEETMED (MÄÄRUSE (EL) NR 1303/2013 ARTIKLI 50 LÕIGE 2) (28)

a)Rakenduskava tulemuslikkust mõjutavad probleemid ja võetud meetmed

ID	Prioriteetne suund	Rakenduskava tulemuslikkust mõjutavad probleemid ja võetud meetmed
1	<p><i>Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul</i></p> <p><i>1.1 Haridustugiteenuste arendamine ja kättesaadavuse tagamine (ESF, HTM)</i></p> <p><i>1.2 Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine (ESF, HTM)</i></p> <p><i>1.3 Kaasaegse ning uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt (ESF, HTM, MKM)</i></p> <p><i>1.4 Koolivõrgu korrastamine (ERF, HTM)</i></p> <p><i>1.5 Õppe seostamine tööturu vajadustega (ESF, HTM)</i></p> <p><i>1.6 Täiskasvanud elanikkonna kompetentside arendamine (ESF, HTM, MKM, SOM)</i></p>	<p>1. suund:</p> <ul style="list-style-type: none">• Riigigümnaasiumite asutamise viimased kokkulepped sõlmiti kavandatust aasta hiljem: oodati haldusreformi tingimuste ja lõplike otsuste järel, 2018. tegevused käivad.• HEV väikelahenduse meetme edenemise parendamiseks muudeti oluliselt rahastamispehimohteid Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses, kuidas riik toetab HEV õpilaste füüsilise keskkonna kohandusi või investeeringuid tehnoloogilistesse vahenditesse. Läbirääkimised 4 KOViga on pooleli, investeeringute kava koostamiseni plaanitakse jõuda 2019.• E-õppevara arendamisel algasid tegevused planeeritud 2a hiljem, kuna arendustegevused (gümnaasiumi e-õpe ja e-hindamine) osutusid planeeritud keerulisemaks. Läbiviidud hanked osaliselt ebaõnnestusid, kuna Eesti turul on pakkujaid ja vastava valdkonna kompetentsi vähe. Samuti on koolide valmisolek digitaalne õppematerjal kasutusele võtta ebaühtlane nii digitaristu kui kompetentsi võtmes. Riskide maandamiseks kujundati tegevusi ümber, tehes põhikooliastmetes koostööd erasektori pakkujatega digitaalse õppematerjali kui teenuse, mitte arenduse hankeks. Toetati koole võimekuse ühtlustamiseks digiseadmete soetamisel.

		<ul style="list-style-type: none"> • Kutsehariduse maine tõstmiseks jätkatakse kutsemeistrivõistluste korraldamist uuendatud formaadi alusel, mis toob võistlusi rohkem meediasse.
2	<p><i>Sotsiaalse kaasatuse suurendamine</i></p> <p><i>2.1 Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine</i> <i>hoolduskoormuse vähendamiseks</i></p> <p><i>2.2 Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused (ESF, SOM)</i></p> <p><i>2.3 Alkoholi liigtarvitamise, sh alkoholisõltuvuse, ennetuse, varajase avastamise ning nõustamis- ja raviteenuse arendamine ja rakendamine (ESF, SOM)</i></p> <p><i>2.4 Kätesaadavate ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste tagamine tööhõives püsimise ja hõivesse naasmise suurendamiseks (ERF, SOM)</i></p> <p><i>2.5 Hoolekande taristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks (ERF, SOM)</i></p> <p><i>2.6 Võimaluste loomine Eestis elavate ning ühiskonda vähelõimunud püsielanike aktiivse hõive ja ühiskondliku aktiivsuse suurendamiseks ja uussisserändajate kohanemise ja hilisema lõimumise toetamiseks (ESF, SIM, KUM)</i></p> <p><i>2.7 Noorte tööhõivevalmiduse toetamine ning vaesuse mõju vähendamine noorsootöö teenuste kättesaadavuse kaudu. (ESF, SIM, HTM)</i></p>	<p>2.suund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sotsiaalse kaasatuse meetmete 2.1.1 ja 2.2.1 rakendamist mõjutasid eksimused riigihangete läbiviimisel (piiravad tingimused, nende tõttu tekkinud tagasinõuded või tagasinõuete oht), tehtud 1 finantskorrektsioon otsus, mille toetuse saaja on vaidlustanud. • Lapsehoiukohtade loomise meetmes katkestati 12 projekti, põhjuseks eelkõige raskused tegevuslubade saamisel: kaalutakse uue vooru avamist või vahendite ümbersuunamist. • Tervisekeskuste ja erihoolekandetasutuste reorganiseerimist mõjutas (ehitus)hindade kallinemine, mille tagajärjel hanked luhtuvad. Tervisekeskuste meetmes on toetuse saajatel võimalus taotletud toetust suurendada, kuid seetõttu projektide lõpptähtjaid pikenevad.
3	<p><i>Tööturule juurdepääsu parandamine ja tööturult väljalangemise ennetamine</i> <i>SOM</i></p> <p><i>3.1 Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine</i></p> <p><i>3.2 Tööturuteenused tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks</i></p>	<p>3.suund</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hea olukord tööturul on vähendanud töötute arvu (v.a vähenenud töövõimega töötute) ja kaasatava sihtrühma suurust. Sihtrühma leidmine ja teenustele kaasamine on keeruline: 2018. a laiendati aktiivseid tööturuteenuseid saavate inimeste ringi, lisades täiendavalt väiksema konkurentsivõimega sihtrühmi. Lisandusid meetmed, mis on suunatud alaealiste ja noorte töötamise soodustamisele.

<p>4</p>	<p><i>Kasvuõimeline ettevõtlus ja seda toetav teadus- ja arendustegevus</i> <i>ERF</i> <i>4.1 Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üle-Euroopalistes teadusalgatustes (HTM)</i> <i>4.2 TA&I süsteemi kohaliku sotsiaalmajandusliku mõju suurendamine ja nutikas spetsialiseerumine kasvualade (IKT + tervis + ressursid) arendamiseks (HTM, MKM)</i> <i>4.3 Ettevõtete ressursitõhusus (KKM)</i> <i>4.4 Ettevõtja arenguplaani toetusmeede ettevõtete arendus- ja eksporditegevustele kaasaaitamiseks ning juhtimisvõimekuse tõstmiseks (MKM)</i></p>	<p>4.suund</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ressursitõhususe meetme ja jäätmevaldkonna taotlejate arvu tõstmiseks tõhustati infovahetust ja laiendati sihtrühma kogu töötlevale tööstusele ning lihtsustati väiksemate projektide taotlemist. • Jäätmete valdkonda lisati toetatavaid tegevusi (jäätmejaamade rajamine, laiendamine, laiendati toetatavaid jäätmeliike). • T&A meetmetes erasektori kulutuste tõstmiseks keskendutakse enam tööstusettevõtetele, kelle investeerimissuutlikkust pole siiani realiseeritud. Alustatakse uue tootearenduse meetmega ja plaan on algatada laiapäoline arutelu, et uuendada T&A korralduse seadust. • Rahastuse vähenemise tõttu on vähenenud NS valdkonnas toetatavate klastrite arv: vaadatakse üle NS strateegiat. 2018. a valmis vahearuanne, mis ei andnud tulevikuks nõuandeid, kuid strateegia muutmise osas jätkatakse ideede kogumist. • Rakendusuuringute toetamise tingimusi NS kasvuvõimekonnades muudeti vastavalt sihtrühmade tagasisidele, et suurendada ettevõtete huvi ja tagada taotluste kõrgem kvaliteet.
<p>5</p>	<p><i>Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine</i> <i>ERF</i> <i>5.1 Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine (MKM)</i> <i>5.2 Kapitali- ja krediitkindlustuse kättesaadavuse parandamine (MKM)</i> <i>5.3 Loomemajanduse arendamine (KUM)</i> <i>5.4 Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine (RM)</i></p>	<p>5.suund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • VKE arendamise meetmete rakendamise lihtsustamiseks viidi läbi suuremad muudatused: 2019. anti RÜ roll RTKle, elluviimine MTÜ-le Maakondlikud Arenduskeskused. • Kapitali- ja krediitkindlustuse meetme rakendamine on endiselt probleemne. FI laenude ja käenduste segmendis on tänaseks päevaks endiselt välja makstud vaid 25% vahenditest. Püütakse kiirendada väljamakseid ning jõuda ühtse arusaamani, mis hetkest võib abikõlblikku kulu määrata (RÜ ja RA vahelised arusaamad on siin erinevad). • 2019. alustatakse ekspordi krediitkindlustuse sulgemisprotsessi, kuna EK on jõudnud arusaamisele, et olemuselt on tegu faktooringuga, mis ei ole struktuurivahenditest lubatud. • Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetmetes on osad tegevused kallinenud ja projektide elluviimise periood pikenenud: 2018. a lõpus algatati meetme määruse muudatus, et luua võimalus projekti rakendamise käigus tekkinud ettenägematute asjaolude korral abikõlblikkuse perioodi mõistliku aja võrra pikendada.

<p>6</p>	<p><i>Energiatõhusus</i> <i>ÜF</i> 6.1 <i>Energiatõhususe saavutamise elamumajanduses</i> 6.2 <i>Efektiivne soojusenergia tootmine ja ülekanne</i> 6.3 <i>Energiasäästu ja taastuvenergia osakaalu suurendamine</i></p>	<p>6. suund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korterelamute rekonstrueerimise meetmes peatati uute taotluste vastuvõtt, eelarve on tänaseks taotlustega kaetud. Turg on ülekuumenenud: olukorra leevendamiseks on meede kujundatud selliselt, et rahavooge on võimalik juhtida läbi voorude, et pidurdada pakkumist ja hajutada nõudlust mitme aasta peale. Tehnilised tingimused on kujundatud nii, et kasutatakse enam madalama määraga toetust, mis tagab siiski üldise kõrge kvaliteedi. 2019. alustatakse uue määruse koostamist, eesmärk on leida meetmele lisaraha tulemusreservist. • Kaugküttekatelde ja soojustorustike meetmes on probleemiks projektide kallinemine: plaanis järgneva (IV) vooruga oodata ja 2019. a teises pooles jätkata. • Lokaalsete küttelahenduste puhul esineb probleeme tegevuse käivitamisega, milleks on piirkondlikult vaja väga head koostööd (tarbijad, teenusepakkujad ja KOVid) ja tahet muudatusi teha.
<p>7</p>	<p><i>Veekaitse</i> 7.1 <i>Veemajanduse taristu arendamine</i> 7.2 <i>Saastunud alade ja veekogude korrastamine</i></p>	<p>7. suund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rakendamist on pärssivalt mõjutanud haldusreform, hangete vaidlustused ja kallinemised. Veemajandustaristu projektid on investeringumahukad, tehniliselt keerukad ning koosnevad erinevatest etappidest, väljamakseteni jõudmine on ajamahukas. Probleemide leevendamiseks nõustab SA KIK taotlejaid, kallinemiste korral on võimalik projekte täiendavalt rahastada ning laenu anda. • Kukuruse aheraine mäe likvideerimise projekt on endiselt ootel: tehti õhu-uuring, mis tõi esile vajaduse teha täiendavaid uuringuid analüüsima edasise sammude mäe ohutustamisel ning kuidas tööde ajal tagada piirkonna elanike tervise kaitse ja heaolu. • Saastunud alade ja veekogude korrastamise elluviimise tulemuslikkust mõjutasid ohustamistöodel avastatud täiendavad reostusallikad, mis nõuavad lisavahendeid: otsitakse täiendavaid rahastusallikaid (nt LIFE IP CleanEst projekt).
<p>8</p>	<p><i>Roheline infrastruktuur ja hädaolukordadeks valmisoleku suurendamine</i> <i>ÜF</i> 8.1 <i>Kaitsealuste liikide ja elupaikade säilitamine ning taastamine (KKM)</i> 8.2 <i>Valmisoleku suurendamine keskkonna hädaolukordadele reageerimiseks (KKM, SIM)</i></p>	<p>8. suund:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Meteoroloogiliste ja hüdrooloogiliste näitajate seire projekt viibib: tegevuste elluviimist pikendati aasta võrra. 2019.a on ette näha automaatsondijaamade uute mudelite turuletulek ning mõistlik on hankida uued mudelid.

9	<p><i>Jätkusuutlik linnapiirkondade areng</i> ERF</p> <p>9.1 Säästva linnalise liikuvuse ning inim- ja keskkonna-sõbraliku avaliku linnaruumi arendamine</p> <p>9.2 Ida-Virumaa linnapiirkondade jätkusuutlik areng</p>	<p>9. suund:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ida-Virumaa projektide käivitumine on oodatust mõnevõrra aeglasem, kuna ehitushinnad on kallinenud: kärbitud on projektide mahtusid ja lahendusi määral, mis ei mõjuta oluliselt tulemuste saavutamist.
10	<p><i>Jätkusuutlik transport</i> ÜF</p> <p>10.1 Üleriigiliste ja rahvusvaheliste ühenduste arendamine</p> <p>10.2 Raudteeliikluse arendamine ja erinevate liikumisviiside ühendamine</p>	<p>Suundades 10, 11 ja TA rakendamisel tõrkeid ei ole.</p>
11	<p><i>IKT teenuste taristu</i> ERF</p> <p>11.1 Uue põlvkonna lairibavõrkude arendamine</p> <p>11.2 Nutika teenuste taristu arendamine</p>	<p>Suundades 10, 11 ja TA rakendamisel tõrkeid ei ole.</p>
12	<p><i>Haldusvõimekus</i></p> <p>12.1 Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamise kaudu (ESF, RM)</p> <p>12.2 Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine (ESF, RK)</p> <p>12.3 Avalike teenuste pakkumise arendamine (ERF, MKM)</p>	<p>12. suund:</p> <ul style="list-style-type: none"> Meetmes „Olemasolevate ja uute infosüsteemide nutikas arendamine“ on toetuse saajatel hangete korraldamisega raskusi, mis pikendab projektide menetlemist. Lahenduseks on pidev toetuse saajate koolitamine ning kogemuste vahetamine. Mõnevõrra on lihtsustanud hangete läbiviimist uus riigihangete register, mis on kasutajamugavam kui varasem keskkond.
13-14	<p><i>Tehniline abi</i> ERF ja ÜF</p>	<p>TA rakendamisel tõrkeid ei ole. TA rakendusasutus liikus ÜRT projekti tulemusel riigieelarve osakonda.</p>

b) LÜHIARUANNETE PUHUL VALIKULINE, vastasel juhul lisatakse see vormi punkti 11.1 (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4).

2018.a oli oluline seoses tulemusraamistiku vahe-sihttasemete täitmisega, mille alusel otsustatakse tulemusreservi jagamine. Analüüsi näitajate vahe-sihttasemete saavutamise realistlikkust ning põhjuseid probleemide taga, sh millisel juhul on põhjendatud nende korrigeerimine. Peamised põhjused, miks perioodi alguses seatud 2018.a vahe-sihttasemeid saavutada ei suudetud, olid:

- EL tasandi õigusraamistiku hiline vastuvõtmine, mis omakorda viis siseriiklike õigusaktide hilinemiseni;
- sarnaste või jätkumeetmete avamine alles peale eelmise perioodi vahendite lõppemist;

- haldusreformi kokkulepete viibimine 2a, KOVidele suunatud meetme tegevused ootel (mõjutatud: haridustaristu, sotsiaaltaristu ja -teenused, energiatõhusus, veekaitse, haldusvõimekus);
- töövõimereformi rakendamine järk-järgult (ca 1 a esialgsest ajakavast maas, tänaseks on mahajäämus likvideeritud);
- kõrgharidusasutuste võrgu reform (ühinemised);
- ettenägematud asjaolud: muutused turul (nt rahastamisvahendite valdkond); valesi planeeritud ühikuhinnad (valdavalt üle hinnatud); valesi planeeritud projekti kestvus (pikemad projektid); valesi prognoositud ettevõtete OF määr (riigiabi reeglitest tulenevalt eri suurusega ettevõtetel erinevad toetuse määrad); vajadus meetmeid ümber disainida (turg ei ole huvitatud, erinevate lähenemiste katsetamine);
- keerulisemate rakendusskeemide kasutamine (kompaktsem lähemine, piloteerimine);
- hinnatõus teatud valdkondades ja ulatuslik hangete läbikukkumine.

Rakenduskava muudatuse tulemusel korrigeeriti tulemusraamistiku 7 väljundnäitaja vahe-sihttasemeid ning vähendati finantsnäitajate vahe-sihttasemeid kokku 518 mln eurot; lisaks tõsteti ümber 108 mln eurot EL toetusi peamiselt meetmetest, kus kokku lepitud tulemused on juba saavutatud või saavutatakse väiksema raha eest või kui on eeldus, et perioodi lõpuks ei suudeta raha ära kasutada.

Muus osas olemasolevate sihttasemete täitmiseks tehti nii RM, korraldusasutuse, RAde kui RÜde tasandil oluliselt lisatööd:

- viidi sisse täiendav seire ja töötati võimalusel välja tegevuskavasid probleemsete näitajate saavutustasemete tõstmiseks;
- võimalusel toodi investeringuid ja suuremaid kulusid varasemaks;
- küsiti toetuse saajatelt täiendavaid maksetaotlusi aasta lõpus;
- vaadati üle võimalused väljamaksete protsessi efektiivistamiseks;
- suunati täiendavat tööjõudu aasta lõpus ja alguses väljamaksetaotluste menetlemiseks ja seirearuannete menetlemiseks;
- vaadati üle ERF ja ÜF näitajate raporteerimise loogika;
- 31.01.2019 seisuga esitati täiendav maksetaotlus EKle (2018.a tekkinud ja välja makstud kulude osas).

Selle tulemusena õnnestus 2018.a vahe-sihttasemete täitmine kõikides suundades kõikides fondides peale 2. suuna ERFi (sotsiaaltaristu investeringud), kus jäi saavutamata finantsnäitaja sihttase. Väljundnäitajad saavutati: esmasaandi tervisekeskuste kaasajastamise meetmes toimus 2018.a II voor ja vahe-eesmärk täideti 118%; samamoodi loodi 90% teenuskohtadest erihoolekandes; eluruumide kohandamise meetmes muudetud vahe-eesmärk saavutati 109%. Endiselt on probleemiks kallinenud ehitushinnad, mistõttu hanked luhtuvad ja projektide edasilükkumine (nt tervisekeskuste meetmes pidi algselt 2018. a lõpuks valmima 28 tervisekeskust). Lisaks ei laekunud maksetaotlusi kuluridade ümbertõstmise tõttu (nt algselt ettevalmistustöödeks või projekteerimiseks planeeritud abikõlblikud kulud tõsteti ehitamise alla, mis on ajaliselt hilisem tegevus). Siiski 2023.a sihttasemete täitmine ohus ei ole.

7. KODANIKELE SUUNATUD KOKKUVÕTE

Kodanikele suunatud kokkuvõte iga-aastaste rakendusaruannete ja rakendamise lõpparuande sisust tehakse avalikkusele kättesaadavaks ja laaditakse üles eraldi dokumendina iga-aastase rakendusaruande ja rakendamise lõpparuande lisana.

Lisatud aruande juurde eraldi dokumendina.

8. ARUANNE RAHASTAMISVAHENDITE RAKENDAMISE KOHTA (MÄÄRUSE (EL) NR 1303/2013 ARTIKKEL 46)

Kui korraldusasutus otsustas kasutada rahastamisvahendeid, peab ta saatma komisjonile iga-aastase rakendusaruande lisana eriaruande rahastamisvahenditega hõlmatud tegevuse kohta. [\(29\)](#)

B OSA

2017. JA 2019. AASTAL ESITATAVAD ARUANDED NING RAKENDAMISE LÕPPARUANNE

(määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4 ning artikli 111 lõiked 3 ja 4)

11. RAKENDUSKAVA RAKENDAMISE HINDAMINE (MÄÄRUSE (EL) NR 1303/2013 ARTIKLI 50 LÕIGE 4 JA ARTIKLI 111 LÕIGE 4)

11.1 A osa teave ja rakenduskava eesmärkide saavutamine (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4)

IGA PRIORITEETSE SUUNA PUHUL — eespool esitatud teabe ja rakenduskava eesmärkide saavutamise suunas tehtud edasiminekute hindamine, sealhulgas Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide panus tulemusnäitajate väärtuse muutmisse, kui hindamistest on selle kohta tõendid saadaval.

ID	Prioriteetne suund	Rakenduskava rakendamise hinnang: A osa teave ja rakenduskava eesmärkide saavutamine
I	<i>Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul</i> <i>1.1 Haridustugiteenuste arendamine ja kättesaadavuse tagamine (ESF, HTM)</i> <i>1.2 Õpetajate, koolijuhtide ja noorsootöötajate professionaalse arengu toetamine (ESF, HTM)</i> <i>1.3 Kaasaegse ning uuendusliku õppevara arendamine ja kasutuselevõtt (ESF, HTM, MKM)</i> <i>1.4 Koolivõrgu korrastamine (ERF, HTM)</i>	1.suund liigub üldjoontes edukalt rakenduskavas seatud eesmärkide suunas, kuid siiski esineb väljakutseid, millele on oluline jätkuvalt fookuseerida. Haridusvaldkonnas on heaks uudiseks, et kutsehariduse lõpetanute hõive ja palk on kiirelt kasvanud, mis näitab ühtlasi tegelikku tööjõunõudlust erialaste oskustega spetsialistide järele. Samuti väheneb õpingute katkestamine nii kutsehariduses kui üldhariduses. Koolides töötavate tugispetsialistide arv küll mõnevõrra kasvab, ent koolide

	<p>1.5 Õppe seostamine tööturu vajadustega (ESF, HTM)</p> <p>1.6 Täiskasvanud elanikkonna kompetentside arendamine (ESF, HTM, MKM, SOM)</p>	<p>osakaal, kus tugispetsialistid kohapeal töötavad on endiselt alla poole.</p> <p>Täiskasvanute osalus elukestvas õppes on viimasel kahel aastal teinud hüppe ning on heameel, et seejuures on kasv olnud veidi kiirem madalama haridusega inimeste hulgas. 2019.a on erilise tähelepanu all piirkondlike koostöövõrgustike loomine ja KOVide kaasamine, et erinevad potentsiaalse õppijaga seotud osapooled oskaks märgata, innustada ja suunata õppima madalama haridusega täiskasvanuid. Valmimas on peamiselt madalama haridusega inimestele suunatud üleriigiline täiskasvanuhariduse populariseerimiskampaania aastateks 2019-2020.</p> <p>Rakenduskava vahehindamisel on prioriteetse suuna arengutest välja toodud olulisemina järgnev:⁷</p> <ul style="list-style-type: none"> • koolivõrgu korrastamise ja riigigümnaasiumide loomisega on alustatud; • haridustugiteenuseid on mitmekesistatud ja laiendatud; • õpetajaskond on jätkuvalt vananev; • digitaalse õppevara kasutuselevõtmine (õppemeetodite ja õppevara kaasajastamine) ei ole läinud plaanikohaselt; • töökohapõhist õpet pakkuvate kutsekoolide ja töökohapõhise õppe õpilaste arv on kasvanud. <p>1.suuna väljakutsed on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teenuste, sh hariduse, kättesaadavus ja ligipääsetavus (sh info vastavate teenuste kohta) erineva tausta- ja asukohaga inimestele on erinev, mõjutades mh regionaalarengut ning majanduslikku konkurentsivõimet. • Inimeste, sh tööandjate, hoiakud haridussüsteemi, enesetäiendamisse, erineva taustaga inimeste värbamisse ja nende sisse-elamise toetamise vajadusse, tööotsimisesse ja töötamisse ning Eesti jätkusuutlikkuse mõjutavad riigi tehtavate panuste mõju valdkonna arengusse. • Võtmeküsimuseks on õppekavade ja koolitusmetoodikate kohendamine (sh formaalse, mitteformaalse ja informaalsete õppega arvestamine), et see võimaldaks kõigil nii tasemeõppe kui enesetäiendamisega tegeleda ja et saadav haridus ning kogemused vastaksid tööandjate vajadustele. • Nimetatud valdkondade arendamiseks ette nähtud reformide (nt koolivõrgu korrastamine, töövõime
--	---	---

⁷ <https://www.struktuurifondid.ee/et/hindamine>

		<p>reform, haldusreform) läbiviimine on vastuoluline ja aeganõudev protsess.</p> <p>Suuna tulemusnäitajate (ESF ja ERF) seis 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gümnaasiumiastmega koolide arv on 2018. seisuga 160, (2023. sihttase 100). 2018/19. õppeaastal tegutsevate gümnaasiumiastmega koolide arv on liikunud soovitud suunas ning oodatud tempos. Gümnaasiumivõrgu korrastamine toimub suuresti koos maakondadesse riigigümnaasiumide loomisega. • Ruutmeetreid õpilase kohta haridusvõrgu korrastamisel toetust saanud objektidel sooviti vähendada 11,5m²-le; see tulemus saavutati juba 2016. aastal ja 2018. on seis 7,82 m². • Raskete hariduslike erivajadustega (puuetega) õpilaste osakaal kaasatuna tavakooli on 2017.a⁸ 20% (2023. sihttase 35%). 2018. a 1. veebruarist kehtima hakanud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusega muudeti oluliselt HEV valdkonna rahastamise põhimõtteid ning hariduslike erivajadustega õpilaste õppesse suunatud lisarahastus aitab seniseid takistusi vähendada ning parandada koolide kaasamise võimekust. • Keskhariduse tasemel õppurite jagunemine üldkeskhariduse ja kutsekeskhariduse vahel planeeritud osakaal on 60% vs 40%; 2018. seisuga on see nr 71% vs 29%. Endiselt on väljakutseks kutsehariduse populariseerimine õppurite seas, kutseõppe kasuks ei vali siiani loodetud arv noori. • Osakaal õppuritest, kes on põhikooli 3. kooliastmes saanud tugimeetmest karjääriinfot ja/või individuaalnõustamist: 2018. on saanud nõustamist juba 94,3% õppuritest, sihttase 96%. Karjäärinõustamise kättesaadavus on tagatud igas maakonnas ja eesmärk on saavutatud, samuti on iga aasta kasvanud osutatud nõustamiskordade arv ning sihtrühma teadlikkus teenusest. • Osakaal väikekoolidest (alla 150 õpilase), kes kasutavad ESFist toetatud piirkondlike õppenõustamiskeskuste pakutavaid teenuseid on juba oma sihttaseme perioodi alguses ületanud, 2018. saavutusase on 96,6% (siht 85%). • Osakaal koolitustel (maht vähemalt 30 ak tundi) osalenud õpetajatest, haridusasutuste juhtidest ja noorsootöötajatest, kes said koolituse lõppedes kvalifikatsiooni on jõudnud 2018.aasta seisuga saavutusasemeni 96,44 % (siht 97%).
--	--	---

⁸ Raporteeritakse viimaseid olemasolevaid andmeid

		<ul style="list-style-type: none"> • Täiskasvanute täienduskoolitustel osalenud, kes lahkudes saavad kvalifikatsiooni- või kompetentsitunnistuse osakaal on 2018. aastal 93,6% (2023. sihttase 80%). • Õpipoisiõppes osalenutest edukalt lõpetanute määr on 43,2% (sihttase 75%). • Programmis osalenud õppeasutuste osakaal, kes on ettevõtlusmooduli kasutusele võtnud sihtväärtus 2023. aastaks on 90%; 2018. saavutustase 58%. <p>Koolide IKT taristu meetme rakendamine perioodil 2016-2018 oli plaanipärane ning ületas seatud eesmärgid. Lõpule jõudis Eesti põhikoolide ja gümnaasiumide kohtvõrkude renoveerimise ja rajamise programmi esimene etapp, mille käigus uuendati 154 kooli kohtvõrgud so <i>ca</i> 28% kõigist üldhariduskoolidest. Programmi eesmärgiks on eelduste loomine koolide IKT põhiste õppevaralahenduste kasutamiseks ja digipädevuse arendamiseks. Üldjoontes on tegevused plaanipärased ning aitavad kaasa rakenduskava eesmärkide täitmisele.</p> <p>ESF tulemusnäitajate edenemine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 8. klassi õpilaste osakaal, kes õpivad koolides, kus õpetajad kasutavad ESFi toel arendatud IKT lahendusi vähemalt 25% tundidest on 2018. aasta lõpus 84% (2023. sihttase 95%). • ESF tugimeetmest toetatavate täiskasvanud õppurite õpingute katkestamise määr mittestatsionaarses tasemeõppes (sh digitaalse kirjaoskuse koolitusel osalenud) on 2018. a 30,6%; saavutada soovitakse 2023. aastaks 28%. • IKT-spetsialistide osakaal koguhõives on 2018.a 3,8% (siht 4,5%) • Tippspetsialistide osakaal koguhõives 2,7 % (siht 12%). <p>ESF tulemusraamistiku näitajatest kolme saavutustasemed ületavad juba 85% 2023.a eesmärkidest (õppenõustamise ja karjääriteenuseid saanute arv täidetud 90%; koolitusel osalenute arv täidetud 88% ning karjäärinõustaja ametikohad Eesti Töötukassas täidetud 100%). Õpipoisiõppes osalenute ja täiendkoolitusel osalenud täiskasvanute arvud on samuti edenenud ootuspäraselt (<i>ca</i> 60% täidetud), finantsnäitaja täitmine üle keskmise ehk väljamakseid tehtud 42% seatud lõpp-sihttasemest.</p> <p>ERF tulemusraamistiku finantsnäitaja (20%) ja väljundnäitaja (kaasajastatud pind) täitmine (30%) 2023. sihttaseme vaates on alles algusjärgus.</p>
--	--	---

		<p>Hoolimata erinevatel põhjustel tegevuste hilisemast alustamisest ja vajadusest rakenduskava 2018 vahesihhtasemeid muuta, on nüüdseks kõik tegevused käivitunud, v.a HEV väikelahendused, kus investeringute kava koostamiseni plaanitakse jõuda 2019.a juunis.</p>
2	<p><i>Sotsiaalse kaasatuse suurendamine</i></p> <p>2.1 Lapsehoiu ja puudega laste hoolekandeteenuste arendamine hoolduskoormuse vähendamiseks</p> <p>2.2 Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused (ESF, SOM)</p> <p>2.3 Alkoholi liigtarvitamise, sh alkoholisõltuvuse, ennetuse, varajase avastamise ning nõustamis- ja raviteenuse arendamine ja rakendamine (ESF, SOM)</p> <p>2.4 Kätesaadavate ja kvaliteetsete tervishoiuteenuste tagamine tööhõives püsimise ja hõivesse naasmise suurendamiseks (ERF, SOM)</p> <p>2.5 Hoolekande taristu arendamine, keskkonna kohandamine puuetega inimeste vajadustele vastavaks (ERF, SOM)</p> <p>2.6 Võimaluste loomine Eestis elavate ning ühiskonda vähelõimunud püsielanike aktiivse hõive ja ühiskondliku aktiivsuse suurendamiseks ja uussisserändajate kohanemise ja hilisema lõimumise toetamiseks (ESF, SIM, KUM)</p> <p>2.7 Noorte tööhõivevalmiduse toetamine ning vaesuse mõju vähendamine noorsootöö teenuste kättesaadavuse kaudu. (ESF, SIM, HTM)</p>	<p>2.suuna eesmärgid on endiselt asjakohased, kuid vahehindamine toob olulise vajadusena eriorganisatsioonide omavahelise koostöö suurendamise ning investeringute suunamise inimressurssi.</p> <p>Suuna arengutena toob vahehindamine välja järgneva:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2015. aastast viiakse ellu noortegarantii tegevusi NEET noorte vähendamiseks; • 2017. aasta septembris rakendus uus noorte huvitegevuse toetusüsteemi kontseptsioon toetamaks huvitegevuse kättesaadavust; • sisserände kasv, 2016. aastast positiivne rändesaldo; • puudega laste arv on võrreldes 2012. aastaga kasvanud kolmandiku võrra; • inimeste nõudlus tervishoiuteenuste järele on kasvanud, elanikkonna hinnang teenuste kättesaadavusele on langenud; • 2017. aastal asutati Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus (TEHIK). <p>Väljakutsed põimuvad (osaliselt) esimese e hariduse suuna omadega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teenuste kättesaadavus ja ligipääsetavus erinevatele sihtrühmadele võrdselt (sama probleem, mis esimeses hariduse suunas). • Kasutamaks maksimaalselt ära nii olemasolevat inimpotentsiaali kui ka infrastruktuuri, on oluline tihe koostöö erinevate osapoolte vahel, sh haridus-, sotsiaaltööturu- ja ettevõtlusvaldkonna ning erinevate organisatsioonide ja inimeste vahel (sh riigi- ja KOV asutused ning struktuurivahendite planeerimisel-jagamisel). Koostööd võiks koordineerida mõni regionaalhaldusüksus maakondlikul või suuremal tasandil. • Erineva taustaga inimeste värbamine. <p>ERFist toetatavate tegevuste elluviimist (tervisekeskused, puuetega inimeste eluruumid jne) on samuti nagu koolivõrgu korrastamist mõjutanud erinevad reformid ja ehitushindade tõus. ESFist rahastatud meetmete edenemine seevastu kulgeb üldjoontes planeeritult.</p>

	<p>Noorte osalus noorsootöös kasvab ja rahulolu sellega on kõrge. Probleemiks on organiseeritud osalusvõimaluste loomine KOVides, mida peale haldusreformi on oluliselt vähem kui enne. Positiivne on seejuures see, et nende omavalitsuste osakaal, kus noortel on vähemalt üks organiseeritud osalusvõimalus, on 2018. aastal suurem kui 2017. aastal. Seega liigutakse õiges suunas, sihttaseme saavutamiseks on oluline nii KOV-ide kui ka noorte toetamine.</p> <p>Noorte (sh tõrjutusriskis) kaasamiseks käivitatud ennetusprogrammid on aidanud kaasa noorte eluoskuste ja isiksuse arengule ning NEET-noorte tööhõivele. Siiski on märgata, et õigusrikkumise taustaga NEET-noorte teenusesse tulek ja teenuses püsimine on olnud aeglasem kui prognoositud, kuna tööturul on praegu pigem tööjõupuudus.</p> <p>ESF tulemusnäitajad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kohanemisprogrammi läbinutest 71% on hinnanud (kokku erinevate meetmete peale üle 9000 osaluskorra, jõuab kohe 2023. seatud sihttasemeni), et nende keele oskus, praktiline informeeritus ja teadmised Eesti riigi, ühiskonna ja kultuuri kohta paranesid ning sihtrühma huvi kohanemisprogrammi, eriti eesti keele õppe vastu on kõrge. • Osakaal noortemeetmest kasusaajatest kes on sihtgrupile suunatud tegevused läbinud, sihttase on 89%; saavutustase 2018. seisuga 89,3%. • Tugimeetmetes osalenud NEET noorte (vanuses 15-26) osakaal, kes 6 kuud peale tegevusest lahkumist on väljunud NEET noore staatusest sihttase on 50%. 2018. aasta seisuga on 6 kuud peale tegevusest lahkumist tööhõives või õppimas 67,8% tugimeetmes osalenud NEET-noortest. <p>Sügava- ja raske puudega lastele suunatud tugiteenuste vajadust on alahinnatud ning sellega seoses on suurendatud väljundnäitaja 2018. a vahe-sihttaset ja 2023. a sihttaset. Edusammud on olnud väga head ja nõudlus teenuste järele ületab jätkuvalt pakkumist. 2018. a lõpu seisuga on täidetud 100% vahe-eesmärgist ning 75% lõppeesmärgist. Puuetega lastele ja nende vanematele pole tugiteenused olnud kunagi varem nii kättesaadavad, mida näitab suur teenusel osalejate arv (31.12.2018 seisuga 2145 last). SKA hinnangu alusel on ca 85-90% teenust vajavatest lastest ESF rahastatud teenustel. Teenust saanud laste arv on alates 2016. a iga aasta kasvanud ca 20-30%.</p> <p>Loodud lapsehoiukohtade on kaasa aidanud hoiukohtade puuduse leevendamisele – kahes avatud voorus on toetatud 74 projekti üle Eesti ja kokku on loodud 1042 lapsehoiukohta (149% vahe-eesmärgist ja 87% lõppeesmärgist). Osalejate</p>
--	---

	<p>suhtarv, kes peale tugiteeniste või lapsehoiukoha saamist on naasnud tööturule on 2018 seisuga 74,67%.</p> <p>KOVe on toetatud hoolekandeteenuste (tugiisikuteenus, isiklik abistaja) arendamisel ja pakkumisel ning eesmärkide saavutamine on realistlik. Samas on KOVide huvi avatud taotlusvoorust toetuse taotlemise vastu jäänud haldusreformi tõttu mõnevõrra tagasihoidlikuks, mistõttu on kavas taotlemise tingimusi muuta ja lubada toetust taotleda ka erasektori organisatsioonidel koostöös KOVi(de)ga. Varasema perioodi kogemus on näidanud, et see on suurendanud nii taotlejate arvu kui kaasatud KOVide hulka.</p> <p>Vanglast vabanenutele on teenuste rakendumine olnud hea (v.a majutusteenus, kus on esinenud suurt vastupanu kohalike seas majutuskeskuse käivitamise vastu). Teenuste tulemuslikkuse tõstmiseks on vaja elluviimist jätkata, veelgi laiendada koostööd teiste organisatsioonidega ja kohalike omavalitsustega ning mõneti uuendada senist elluviimismudelit. Koostamisel on uus TART, milles täiustatakse vanglatöötajate, Töötukassa, SKA, KOV sotsiaaltöötajate jne võrgustiku koostööd, et pakkuda vanglast vabanenutele paremat teenust.</p> <p>Alkoholi raviteenuse pakkumine on olnud prognoositust edukam ja saavutused on väga head (2023.a lõpp-sihttase on täidetud 47%). Teenust pakub 9 raviasutust (sh 7 haiglat) üle Eesti. Lühinõustamise teenuse osutamine ei lähe nii hästi kui planeeritud, kuna perearstide huvi projektis osaleda on motivatsiooni, hoiakute ja ressursinappuse (aja- ja inimressurss) tõttu tagasihoidlik, mistõttu jääb kavandatud siht tõenäoliselt täitmata (teenust on 2018. a seisuga osutatud 5567 inimesele), kuigi eesmärk teenused välja arendada, saavutatakse.</p> <p>ESF tulemusnäitajate edenemine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osalejate määr, kes 6 kuud pärast hoolekandeteenuse saamise algust on tööturul saavutustase 2018. on 56,6 % (sihttase 30%). • Osalejate määr, kes 6 kuud pärast lapsehoiu ja/või puuetega laste tugiteenuse saamise algust on tööturul, jõudis 2018. tasemeni 74,67 % (sihttase 44%). • Osalejate suhtarv, kes said aasta jooksul ESFist toetatud hoolekandeteenuseid ning kelle toimetulek seeläbi paranes või kelle puhul välditi ööpäevaringsele institutsionaalsele teenusele suundumist on 2018.a 29,1% (2023.a sihttase 15%). • Osalejate määr, kes on 1. kuu pärast vanglast vabanenutele suunatud tugiteenuste saamist tööturule jõudnud on 2018. a 30,32 % (2023. sihttase 75%).
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Osalejate suhtarv, kelle hulgas on alkoholi liigtarvitamise riskitase vähenenud 6 kuud peale teenuse osutamist on 41% (sihttase 20%). <p>ERFist rahastatud meetmete tulemusnäitajate saavutused 2018. seisuga:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Üld- ja kohalike haiglate arv, kus piirkondlik haigla/pädevuskeskus on omandanud osaluse/otsustusõiguse 2023.a sihtväärtus on 80%; 2018.a saavutustase 50%; • Iseseisvat toimetulekut toetavate teenuste ja ööpäevaringsete institutsionaalsete hooldusteenuste kohtade suhtarv erihoolekandes sihtväärtus on 3,6 vs 2017. aasta seis 1,7 (2018. andmed koondatakse 2019). • Vastuvõttude arv esmatasandi tervisekeskustes liigub langevas joones, 2018. on selleks 2870 (2023.sihhtase 3700). <p>Pädevuskeskuste raviüksuste rajamine toimub plaanipäraselt, kaasajastatud on 5 raviüksust Tartu Ülikooli Kliinikumis. Esmatasandi tervishoiuteenuste kvaliteedi tõstmiseks ja kättesaadavuse tagamiseks jätkub esmatasandi tervisekeskuste kaasajastamine. Lisaks on 2.prioriteetse suuna eesmärkide saavutamiseks rakenduskavas kokku lepitud uus väljundnäitaja „Kaasajastatud peremeditsiinis kasutatav tarkvara“ ja eriarstiabi arendamiseks väljaspool pädevuskeskusi lisatud uus tegevus „Haiglavõrgu tugevdamine riskipiirkonnas“ 11 raviüksuse kaasajastamiseks.</p> <p>Rakenduskava muudatustest hoolimata ei suudetud 2018. teise suuna ERFist rahastatavaid investeeringuid tervishoidu ja sotsiaalsesse taristusse sellisel määral ellu viia, et suund ja fond tulemusreservi saaks (täitmata jäi finantsnäitaja vajalik sihttase), kuid prognooside põhjal perioodi lõpuks planeeritud eesmärgid täidetakse.</p> <p>ESF tulemusraamistiku 3 väljundnäitaja saavutustasemed 2023. a eesmärkide vaates on edenenud hästi (tugiteenust saanud hooldajate arv täidetud 75%; lõimumis- ja kohanemiskoolitusel osalenute arv täidetud 66% ning noorsootöö teenustes osalejate arv on täidetud 67%). Lõimumismeetmes konkreetselt on lõimumiskoolituste (üldkeeleõpe, ettevalmistus kodakondsus-eksamiks, kultuuriõpe) läbinud 49% osavõtjatest (kokku perioodi algusest on läbinuid 74%).</p> <p>Hoolekande teenuste saajate arv 2023. eesmärgi vaatest on täidetud 46%, finantsnäitaja täitmine 31%.</p> <p>ERF tulemusraamistiku finantsnäitaja täitmine on madalam, kui keskmine väljamaksete tase (15%). Samuti on</p>
--	---

		<p>väljundnäitaja sobivate eluruumidega varustatud inimeste arv täitmine 2023. sihttaseme vaatest pigem tagasihoidlik (3%). Teiste väljundnäitajate täitmine edeneb plaanipäraselt: kaasajastatud esmatasandi tervisekeskuste arv on 37% ja teenuskohtade arv 41% planeeritud lõpp-sihttasemetest.</p>
3	<p><i>Tööturule juurdepääsu parandamine ja tööturult väljalangemise ennetamine</i></p> <p><i>3.1 Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine</i></p> <p><i>3.2 Tööturuteenused tagamaks paremaid võimalusi hõives osalemiseks</i></p>	<p>3. suuna edenemine on peale töövõimereformi rakendumist olnud edukas. Rakenduskava vahehindamisel tuuakse küll välja see, et nii eesmärkide kui tegevuste puhul on rõhk vähenenud töövõimega inimestel, kuid tööturule juurdepääsu parandamisel ja tööturult väljalangemise ennetamiseks võivad tuge vajada ka teised riskirühmadesse kuuluvad. SoM on samas juba hakanud suunama tegevusi lisaks vähenenud töövõimega inimestele ka teistele sihtrühmadele.</p> <p>Valdkonna arengud vahehindamise põhjal on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tööturuolukorra muutus – suurenenud tööjõunõudlus ja tööhõive, sh noorte ja vanemaaliste seas; • töövõimereform, uuendatud tööturuteenused, töötust ennetavad meetmed; • töökohapõhist õpet pakkuvate kutsekoolide ja töökohapõhise õppe õpilaste arvu kasv. <p>Väljakutsed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Toetamiseks Eesti majandusarengut ja kasutamaks maksimaalselt Eestis olevate inimeste potentsiaali, on esmaoluline tagajärgedega tegelemise asemel ennetusele tähelepanu pööramine, hõlmates nii hariduse, sotsiaalse kaasatuse kui tööturu valdkonda. • Reformide läbiviimine on vastuoluline ja aeganõudev protsess. • Lisaks väljakutsed, mis kattuvad 1. ja 2. prioriteetse suunaga: erineva taustaga inimeste värbamine, pakutava hariduse ja tööandjate vajaduste omavaheline kooskõla jne. <p>Tööturule juurdepääsu parandamiseks ja tööturult väljalangemise ennetamiseks jätkub töövõime toetamise skeemi elluviimine ning sihtrühmale teenuste pakkumine. Osutatakse aktiivseid tööturumeetmeid, rehabilitatsiooni-teenuseid, abivahendite, kaitstud töötamise teenust jne. Läbi on viidud teavitustegevusi, et suurendada teadlikkust uuest töövõime toetamise süsteemist ning arendatud infosüsteeme reformi sujuvamaks läbiviimiseks. Pakutakse nõustamist ja teavitustegevusi, mis on suunatud töökeskkonnale ja tööohutusele, et ennetada inimeste töövõime vähenemist.</p> <p>Töövõime toetamise skeemi täieliku rakendumisega seoses 2017. a algusest on suurenenud nii vähenenud töövõimega klientide arv kui ka kasvanud vajadus erinevate teenuste järele, mis toetaksid tõhusamalt klientide töölerakendumist.</p>

		<p>Tulemusnäitajate saavutustasemed:</p> <p>1)Töötavad inimesed, kelle töövõimet hinnati osaliseks ning kes on säilitanud oma töökoha 12. kuu möödumisel peale hindamist 83,65% (sihttase 2023. aastal 90%).</p> <p>2)Mittetöötavad inimeste, kelle töövõimet hinnati osaliseks ning kes on liikunud hõivesse 12. kuu möödumisel peale hindamist 40,22% (sihttase 2023. aastal 26%).</p> <p>Väiksema konkurentsivõimega sihtrühmade tööhõive suurendamisel on oluline panus noortele osutatavate teenuste pakkumisel. Seoses 1. jaanuarist 2019 jõustuva karjääriteenuste reformiga on suurendatud tööturgu tutvustavate töötubade arvu; teenuse „Minu esimene töökoht“ sihtrühma laiendamise ja tingimuste leevendamise tulemusel on kasvanud teenusel osalejate arv ning meetme väljundnäitaja täitmisesse on märkimisväärselt panustanud tegevused alaealistele esimese töökogemuse andmisel. Lisaks on noortegarantii tugisüsteemi raames viidud läbi esimene andmeregistrite seire eesmärgiga tuvastada NEET noored ja toetada nende tööturul osalemist ning parandada tööalaseid võimalusi. Viiakse ellu tegevusi, mis on suunatud madala kvalifikatsiooniga inimeste ja tööturu riskirühmade hõivevalmiduse tõstmiseks, sh inimestele, kelle peamine suhtluskeel ei ole eesti keel, äsja vabanenud või peatselt vabanevatele kinnipeetavatele ning pikemat aega lapsega kodus viibinud vanematele.</p> <p>Kokkuvõtlikult on suuna kõikide erinevate meemete edusammud hoolimata viibinud töövõimereformist olnud piisavad ja liigutakse seatud eesmärkide saavutamise suunas.</p> <p>Tulemusraamistiku väljundnäitajate saavutustasemed 2023.a eesmärkide vaates on edenenud üsnagi hästi: töövõime reformi vahendusel teenuseid saanud vähenenud töövõimega inimeste arvu sihttasemest on täidetud 67%; aktiivseid tööturuteenuseid on 2023. aasta lõppeesmärgi vaatest saanud juba 55% planeeritud osalejate arvust. Finantsnäitaja täitmise saavutus on 27% lõpp-sihttasemest.</p>
4	<p><i>Kasuvõimeline ettevõtlus ja seda toetav teadus- ja arendustegevus</i></p> <p><i>4.1 Eesti T&A rahvusvahelise konkurentsivõime suurendamine ja osalemine üle-Euroopalistes teadusalgatustes (HTM)</i></p> <p><i>4.2 TA&I süsteemi kohaliku sotsiaalmajandusliku mõju suurendamine ja nutikas spetsialiseerumine kasvualade (IKT + tervis + ressursid) arendamiseks (HTM, MKM)</i></p> <p><i>4.3 Ettevõtete ressursitõhusus (KKM)</i></p> <p><i>4.4 Ettevõtja arenguplaani toetusmeede ettevõtete arendus- ja</i></p>	<p>4. suuna eesmärgid ja tegevused on endiselt asjakohased: rakendatakse erinevaid meetmeid, võtmeküsimuseks ja väljakutseks on jätkuvalt teadus- ja arendustegevuse suurem seostamine ettevõtlusega.</p> <p>Vahehindamise töötubades osalejaid tõid suuna all välja järgnevad ootused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ülikoolidelt rohkem sotsiaalmajanduslikult relevantseid ja rakenduslikke uuringuid toetamiseks madal- ja kesktehnoloogiliste ettevõtete arengut; • nutika spetsialiseerumise meetme algsete tingimuste muutmist (mille tõttu oli taotlemise atraktiivsus

<p>eksporditegevustele kaasaaitamiseks ning juhtimisvõimekuse tõstmiseks (MKM)</p>	<p>sihtgrupile madal ja positiivsena nähti meetme muudetud tingimusi).</p> <p>Suuna väljakutsed, mis kattuvad (osaliselt) 5.suuna väljakutsetega:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtete tootlikkuse tõstmine, mis on saavutatav vaid läbi liikumise suurema lisandväärtusega tootmisele võrreldes tänase veel paljuski tööjõumahukale tootmisahelas allpool paiknevale tootmisele. Võtmetähtsus on siin tööstuse digiteerimisel ja Tööstus 4.0 (tegemist on väärtusahelate laiaulatusliku digitaaliseerimise, automatiseerimise ja integreerimisega erinevate IKT-põhiste lahendustega, nagu näiteks asjade interneti (<i>Internet of Things</i>⁹) ja targa tehasega (<i>Smart Factory</i>¹⁰)) võimalikult laiapõhjalisel juurutamisel. • Ettevõtete ekspordivõimekuse kasvatamine läbi innovatsiooni allikate ja tegevuste mitmekesistamise, rõhuasetusega ülemaailmse kasvupotentsiaaliga ärialadele ning globaalsetes väärtusahelates kõrgema lisandväärtusega tegevuste suunas liikumise. • Teadus- ja arendustegevuse suurem seostamine ettevõtlusega. Eesti T&A süsteemi iseloomustab väga hea akadeemiline tase, kuid üsna nõrk majanduslik mõju kohalikus Eesti kontekstis ja vähene seostatus ettevõtlusega. • Heade kutseoskustega keskastme spetsialistide, oskustöölise, inseneride ja juhtide puudus ettevõtete vaates ning õppe ja tööturu ebapiisav seostatus. <p>Tulemusnäitajate edenemine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2017¹¹. seisuga on erasektori rahastatud avaliku sektori teadus- ja arendustegevuse kulutuste osakaal 4,9%; (2023. siht 7%). Erasektori teadus- ja arendustegevuse TA kulutuste osakaal (% SKP-st) on 0,61%, 2023. peaks soovitud tase olema 2%. • Eesti edukus ELi teadus- ja arendustegevuse raamprogrammis Horisont 2020: võidetud lepingute maht elaniku kohta 2018. tase 148% (saavutustase 2023. aastaks planeeritud 100% EL keskmisest).
--	---

⁹ Asjade internet (*IoT*): füüsiliste seadmete võrk, mis on varustatud elektroonikaseadmete, tarkvara, andurite, aktuaatorite ja ühenduvusega, mis võimaldab seadmetel ühenduda ja andmeid vahetada.

¹⁰ Tark tehase (*Smart Factory*): tehase, kus füüsilisi protsesse monitoorivad ja juhivad küber-füüsilised süsteemid. Selle tulemusena muutuvad füüsilised süsteemid asjade internetiks (*IoT*), mis suhtlevad ja teevad koostööd üksteise kui ka inimestega reaalajas interneti võrgu kaudu.

¹¹ Viimased olemasolevad andmed

	<p>T&A rahvusvahelise konkurentsi suurendamise meetmete rakendamise alustati alles 2017. aastal. Osaliselt takistasid meetmetega alustamist reformid ja muudatused, mida ei olnud perioodi planeerides võimalik ette näha. Praegu liigutakse tegevustega realistlikus ajakavas ning on loodud kõik eeldused seatud eesmärkide saavutamiseks. NS kasvualdkondades rakendusuuringute tegemisel on pidevalt püütud arvesse võtta huvigruppide tagasisidet ja muudetud huvi tõstmiseks tingimusi taotlejatele soodsamaks. 2018 töötati välja uued taotlusvormid, et ettevõtte saaks toetust taotleda projektidele, mis sisaldavad koos nii rakendusuuringuid kui tootearendust. Laiendati TA asutuste ringi, kellelt ettevõtetel on võimalik tellida TA teenust ning suurendati ettevõtete kulude osa projektis seniselt 20%-lt 40%-ni.</p> <p>NS kasvualdkondades erialastipendiaatide arv moodustab kõigist täiskoormusel õppivatest tudengitest ¼. Samuti on suunasiseselt hästi käima läinud TAK-id ja klastrid, vaatamata aeglasele käivitumisele perioodi alguses. TAKide kui arenduskeskuste jätkusuutlikkus sõltub kahest asjaolust:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Perioodil TAKi määrusesse lisada TAKi võimekus pakkuda ettevõtjatele sobivat T&A teenust. TAKi võimekuse kasvatamiseks lisati käesoleval perioodil võimekusega seotud tegevuste rahastamine, sh TAKi organisatsiooni muutuste läbiviimine ja TAKi turundustegevused. 2. Ettevõtete kui T&A teenuste kasutajate valmisolek ja võimekus investeerida T&A tegevustesse. Kuna Eesti ettevõtete T&A investeeringud on kasinad, siis on oluline, et riik jätkuvalt toetaks ettevõtete T&A tegevuste elluviimist ja seeläbi TAKide T&A teenuste nõudlust. <p>Nimetatud tingimuste täitmisel on kõik tänased TAKid jätkusuutlikud.</p> <p>Ressursitõhususe meetmes liigutakse eesmärkide saavutamise suunas. Rakendatud on kompleksset lähenemist (teavitus, kooolitus, auditid, investeeringud), mis töötab järjest paremini. 2019. a keskpäigaks on oodata oluliselt enam taotlusi ja olemas on esimesed edulood.</p> <p>Suuna tulemusnäitajate edenemine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ülikoolide ja teiste kõrgkoolidega innovatsioonialast koostööd teinud ettevõtete osakaal kõigi küsitletud ettevõtete hulgas on 2016.a 5% (siht 6,8%)¹² • IKT prioriteetsete teadussuundade uurimisrühmadesse programmi raames lisandunud
--	---

¹² 2016. andmed viimased, põhinevad innovatsiooniuringul. Vahepeal ei ole uusi andmeid lisandunud ei ole.

		<p>teadlaste juhendamisel kaitstud lõputööde arv on alles 2018. lisandunud tegevus, tulemusi veel ei ole.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Müügitulu uutest või oluliselt muudetud toodetest või teenustest sihttase 2023. on 20% ja 2018. saavutustase 26,97%. • Ressursitootlikkus: 2016. seisuga on ressursitootlikkus 0,52 euro/kg, 2017.a. esialgne hinnang on 0,49 euro/kg (2023. sihttase 0,49 euro/kg). <p>4.suuna edenemist saab lugeda üldjoontes heaks, kuid on väljakutseid, millega tuleb jätkuvalt tegeleda, eelkõige ettevõtluse ja T&A suuremaks seostamiseks ning eraettevõtete panuse suurendamiseks T&Ase. Eelkõige on väljakutseks teadus- ja arendusasutuste ning ettevõtete vähene koostöö ning teadus- ja arendustegevuse nõudluse ja pakkumise mittevastavus. Väljakutsete lahendamiseks on käivitamisel tegevused 2 valdkonna teadus- ja arendustegevuse ning selle inimressursi arendamiseks: info- ja kommunikatsioonitehnoloogiad ning ressursside väärindamine. Mõlemad valdkonnad on ühtlasi NS eelisarendatavad valdkonnad ning mõlemat valdkonda iseloomustab asjaolu, et teadus- ja arendusasutustes tehtav teadus- ja arendustegevus ning seega ka pakutav kõrgharidus ei anna piisavalt vajalikku lisandväärtust majandusele ja töajuturule. Teadus- ja arendustegevuse nõudluse ja pakkumise poole lähendamiseks on uue tegevusena olemasoleva tegevuse RITA raames kavandamisel toetuserialaliitudele arendusnõunike palkamiseks erialaliitude teadus- ja arendustegevuse võimekuse tõstmiseks ning nõudluse poole selgemaks sõnastamiseks.</p> <p>ERF tulemusraamistiku väljundnäitajate saavutustasemed 2023.a eesmärkide vaates on edenenud erinevalt: teadusasutustega koostööd tegevate ettevõtete arv on ületanud kõik ootused (388% sihttasemest täidetud); abi saavate ettevõtete arv kokku samuti (142% täidetud); NS stipendiumi saavate üliõpilaste arv on lõppeesmärgist saavutanud 57%; samas ressursi-ja energiasäästuks toetust saanud ettevõtete arv on ainult ...% ulatuses täidetud. Finantsnäitaja täitmine jääb alla keskmise, 23%.</p> <p>2018.a lõpus 4.suunda lisandunud ESF meetmed on väljatöötamisel.</p>
5	<p><i>Väikese ja keskmise suurusega ettevõtete arendamine ja piirkondade konkurentsivõime tugevdamine</i></p> <p><i>5.1 Ettevõtlikkuse kasvatamine, ettevõtluse kasvu soodustamine, ettevõtluskeskkonna arendamine (MKM)</i></p>	<p>5. suuna eesmärgid ja tegevused on jätkuvalt asjakohased, kuid samas oleme endiselt olukorras, kus ettevõtlusele suunatud meetmete mõju väljendub suuresti vaid Harjumaal.</p> <p>Valdkonna ootused vahehindamise raames antud gruppintervjuude põhjal on:</p>

<p>5.2 Kapitali- ja krediidikindlustuse kättesaadavuse parandamine (MKM)</p> <p>5.3 Loomemajanduse arendamine (KUM)</p> <p>5.4 Piirkondade konkurentsivõime tugevdamine (RM)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • regionaalse arengu võtmes ootus praktikaskeemide kaasfinantseerimise osas: praktikantide kaasamine ettevõtetes on sisuline kulu ja risk, praktikandid ei pruugi enda tulevikku keskustest väljas olevates ettevõtetes piisavalt atraktiivsetena näha. Praktikante nähakse siiski olulisena, riigi poolt kaasfinantseeritava toetusmeetme abil saaks ettevõtte jaoks riske maandada; • regionaalses vaates teadlikkuse tõstmine toetusmeetmete osas, kuna keskustest väljaspool on teadlikkus toetusmeetmetest madalam; • regionaalses vaates ootus: tehnoloogiasirde meede väljapoole Harjumaad. <p>Väljakutsed on osaliselt samad, mis 4. suunas, lisandub regionaalne mõõde:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ida-Virumaal takistab ettevõtluse arengut ja hõive kasvu piirkonna negatiivne maine, ettevõtjate ja töötajate ebapiisav keeleoskus ja kultuurilised hoiakud. • Kagu-Eestis nõrkuseks on eelkõige vähene kapitali kättesaadavus, ruumiline eraldatus turgudest, omavalitsuste killustatus ja vähene tegelemine ettevõtluse arendamisega, aga ka ettevõtjate ebapiisavad teadmised ja oskused ning põlvkonnavaheetus. • T&A ja innovatsioonis iseloomustavad Eestit suured riigisisised regionaalsed arenguerinevused. Tööstus 4.0 rakendamisel, globaalsetesse väärtusahelatesse integreerumisel ning T&A põhise innovatsiooni juurutamisel on esirinnas Harjumaa ja ka Tartu regiooni ettevõtted • Ida-Virumaa ja Kagu-Eesti ettevõtteid iseloomustab üldiselt madalam võimekus kaasaegsete tehnoloogiliste lahenduste rakendamiseks, sh on oluliseks takistuseks vanema põlvkonna ettevõtjate madal innovatsiooniteadlikkus (sh Tööstus 4.0 lahendustest jms). • Ettevõtete investeerimisvõime on Ida-Virumaal ja Kagu Eestis (ka teistel äärealadel) oluliselt madalam võrreldes Tallinna ja Tartu lähiümbrusega (kinnisvaratagatise puudumine, madalam võimekus omafinantseerimise osas, madalam likviidsus). • Ida-Virumaa ja Kagu-Eesti ettevõtetel on rohkem teede- ja energiataristuga seonduvaid probleeme: juurdepääs lennujaamale ja äriteenustele on vahemaast tulenevalt aeganõudvam ja seega ka kulukam. Samuti ei ole kaasaegne internetiühendus veel kõikjal kättesaadav.
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Vene turistide arvu vähenemine on mõjutanud oluliselt ka piiriregioonide spaa-äri ja jaekaubandust. • Haldusvõimekuse madalam tase Ida-Virumaal ja Kagu-Eestis, sh ettevõtete madalam haldusvõimekus meetmetesse taotlusi esitada ning ellu viia, aga ka kohaliku majandusarengu eestvedajate nõrkus (ja eriti just nõrk koostöö omavalitsuste vahel suuremate teemadega tegelemisel). <p>Rakendamise poole pealt: Maakondlikud arenduskeskused (MAKId) jätkasid kõigi väljakujunenud tegevustega - nõustamine alustavatele ja piirkondlikele ettevõtetele, messikülastuste korraldamine, omal algatusel põhinevate proaktiivsete tegevuste elluviimine. Kogenud ettevõtjate konsultandi värbamine Ida-Virumaal lõkkus 2019. aastasse, täna on vastav konsultant palgatud. MAK võrgustik on EASilt tervikuna üle võtnud Ettevõtlusnädala korraldamise, mis on laiendanud veelgi Ettevõtlusnädala ürituste piirkonda kohalikul tasandil ning võtab üle ka teisi oma kliendirühma tegevusi.</p> <p>Turismiga seotud tegevustes on senise rakendamiskogemuse ja vähete taotlejate põhjal on osutunud vajalikuks muuta toetuse tingimusi tegevuses „Turismiettevõtte uued ärimudelid“. Kavas on laiendada sihtgruppi, lihtsustada toetusele ligipääsu ning leevendada kohustuslikke komponente. Sh laiendatakse sihtgruppi suurettevõtjatele, mh võib taotleja olla nt majutusettevõtja, külastajatele ilma ettebroneerimiseta avatud turismiatraktsioon, spordi- ja kultuurisündmus, äriturismi teenuste pakkuja, aktiivse puhkuse pakkuja või külalistele tasuta teenuseid pakkuv sadam. Toetuse maksimaalne summa on varasema 150 000 euro asemel 200 000 eurot. Nimetatud muudatusega tõstetakse toetuse maksimaalne suurus vastavaks VTA ülempiirile ning kitsendavaks asjaoluks ei ole enam senine käive, vaid taotleja saab ise oma riskid projekti elluviimiseks läbi kalkuleerida ning projekti elluviimiseks vajalikke vahendeid täiendavalt mujalt kaasata. Muudatuste tulemusel loodame kiirendada meetme tegevuse rakendamist ning täita seatud eesmärgid.</p> <p>Majandusaktiivsuse tõstmiseks väljaspool Tallinna ja Tartu linnapiirkondi planeeritud meetme tegevusi on ellu viidud vastavalt kavandatule. Mõningal määral on ka vähenenud erinevused maakondade tööhõive ja sissetulekute osas. Ettevalmistamisel on meede Ida-Virumaa tööstus- investeringute toetamiseks.</p> <p>Suuna tulemusnäitajate edenemine:</p>
--	---

		<ol style="list-style-type: none"> 1. VKE-de poolt loodud lisandväärtus on 2017¹³. seisuga 10,8 mld eurot, sihttase 2023. a 10,8 mld eurot. 2. VKE-de poolt loodud lisandväärtus töötaja kohta (jooksevhindades) 2017. saavutustase on 28 300 eurot (siht 31 500 eurot). 3. Eksportivate ettevõtete arv ületas juba 2017. lõpuga 2023. seatud sihttaseme (15 700) ning 2018. saavutustase on 16 602. 4. Väljaspool Harjumaad ja Tartumaad loodud SKP osakaal Eesti SKP-st väärtus on võrreldes 2016. aastaga vähesel määral tõusnud. 2017. saavutustase on 25,9% (2023. sihttase 30%). <p>Suuna edenemine on üldjoontes hea, kuid väljakutseks on jätkuvalt majandusaktiivsuse tõstmine väljaspool Tallinna ja Tartut, selleks tuleb jätkata regionaalvaldkonna meetmetega nende piirkondade arengupotentsiaali rakendamiseks. Ettevõtluspoliitika meetmete elluviimisel tuleb suunata tegevusi rohkem ka vähemarenenud piirkondadesse.</p> <p>Suuna tulemusraamistiku väljundnäitajate saavutustasemed on 2023.a eesmärkide vaatest edenenumid valdavalt hästi ja osaliselt on sihttasemed juba ületatud. Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv on täidetud 100% lõppeesmärgist ja korraldatud turundusürituste arv 124% lõppeesmärgist; abi saavate ettevõtete arv saavutab varsti 2023. aasta sihttaseme (hetkel 83%). Koostöövõrgustikes osalevate ettevõtete arvu saavutamine on poolel teel, täitmine 53%. Finantsnäitaja täitmine on jäänud pigem aeglaseks, 2023. sihttaseme vaatest on see 29%.</p>
6	<p><i>Energiatõhusus</i></p> <p><i>6.1 Energiatõhususe saavutamine elamumajanduses</i></p> <p><i>6.2 Efektiivne soojusenergia tootmine ja ülekanne</i></p> <p><i>6.3 Energiasäästu ja taastuvenergia osakaalu suurendamine</i></p>	<p>Vahehindamise alusel on 6. suuna eesmärgid jätkuvalt asjakohased, kuid soovitatakse siduda energiatõhususe suurendamiseks tehtavad investeeringud vahetult majandus- ja regionaalarengu eesmärkidega.</p> <p>Olulised arengud valdkonnas:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Euroopa Liit on seadnud ja seadmas energia ja keskkonna valdkonnas mitmeid ambitsioonikaid eesmärgi. EL energia teekaart 2050 seab tegevussuunad Euroopa Liidu energiasektori ümberkujundamiseks aastaks 2050 liikumaks vähesed CO₂ heitega majanduse suunas. EL pikaajaline eesmärk on vähendada heitkoguseid 80-95% aastaks 2050. • Vaheetapina 2050. aastaks madala süsinikusisaldusega majanduse suunas liikumisel leppis Euroopa Ülemkogu

¹³ Uued andmed tulevad 2019. aastal

2014. aasta lõpus kokku Euroopa Liidu kliima- ja energiapoliitika raamistiku kuni 2030. Euroopa Ülemkogu kinnitas ELi siduva eesmärgi vähendada liidus 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heiteid 1990. aastaga võrreldes vähemalt 40%. Süsinikku sisaldavate kütuste kasutamise oluline vähendamine on seetõttu üheks võtmesõnaks ka energiapoliitikas.

- Euroopa Liidu eesmärk on saavutada 2020. aastaks 20% ja 2030. aastaks vähemalt taastuvenergia osakaaluks 27% lõpptarbimisest. Kuna transport moodustab olulise osa energiatarbimisest, siis on transpordisektorile 2020. aastaks seatud eraldi 10% taastuvenergia kasutuse eesmärk. Nende eesmärkide saavutamiseks on kõikidele liikmesriikidele kuni aastani 2020 sätestatud siduvad alameesmärgid ja trajektoolid eesmärgi täitmise suunas liikumiseks. Peale 2020. aastat soovitakse kaotada liikmesriikidele eraldi seatavad siduvad eesmärgid, kuid tuleb keskenduda Euroopa Liidu ühise eesmärgi saavutamisele läbi koostöömehhanismide, efektiivsete energiaühenduste ja toimivate energiaturgude.

Suuremad valdkondlikud väljakutsed on järgmised:

- Kuna elamumajandus on üks suuremaid energia tarbijaid, siis loogiliselt on seatud energiatõhususe valdkonnas üheks peamiseks eesmärgiks elamumajanduse energiatõhususe suurendamine.
- Transpordisüsteemi arendamisel infrastruktuuri korrashoiu kõrval on kriitilisel kohal transpordivõrgustiku selline optimeerimine, et ühistranspordiks kuluv aeg ja mugavus oleksid võrreldavad isikliku sõiduki kasutamisega. Riik on asunud juba otsima võimalusi ühistranspordi, sotsiaaltranspordi ja tellimusvedude integreerimiseks ning nõudluspõhise ühistranspordi arendamiseks. Siin on kriitilisel kohal (nt mobiilpositsioneerimise jm suurandmetel põhinev) ühistranspordi kasutusmustrite analüüs ning KOV ja maakondade piire ületavate integreeritud ühistranspordi süsteemide arendamine.
- Kuna energia, keskkonna ja transpordi taristu arendamine on väga investeringute mahukas, siis on selles valdkonnas ka mitmeid riigihangete planeerimise ja läbiviimisega seotud korralduslikke raskusi ning väljakutseid. See puudutab nii riigihangete reeglite tõlgendamist, ehitushindade tõusu ja hangete ajastust.

Suuna **tulemusnäitajate** edenemine:

		<ul style="list-style-type: none"> • Arvestusliku keskmine energiasäästu tase rekonstrueeritud kortermajades 2023. eesmärk (55%) saavutati juba 2016. aastal. 2018. saavutustase on 58%. Korterelemute rekonstrueerimise eelarve (102 mln eurot) on taotlustega kaetud, mille tõttu peatati uute taotluste vastuvõtmine. 2018. aasta teises pooles hakkas ehitusturg jahenema ning stabiliseeruma on hakanud ka hinnad. Alustatud on uue määruse koostamist. Rekonstrueerimist vajavaid korterelemuid on veel palju, kuid teiste programmide arvelt on lisandumas veel 17,5 mln eurot ning tulemusreservist taotletakse veel täiendavaid vahendeid täitmaks rakenduskava eesmärke. • Eeldatav keskmine valgustuspunkti installeeritud elektriline võimsus on 2018. saavutanud 23,69 W (sihttase 140 W). <p>Kaugküttekatelde ja soojustorustike meetmeid (lokaalsete taastuenergia kütelahenduste ehitamine kaugkütelahenduse asemele) mõjutab üldine ehitusmahtude kasv Eestis ning soojamajanduse projektide maht, mis on ehitusturu nõudlusega üle ujutanud. Eeltoodu tagajärjeks on ehitushindade kallinemine, mis omakorda pärsib taotlejate huvi investeringute tegemiseks, hoolimata sellest ei ole kavas meetmete sisu ja tingimusi muuta.</p> <p>Biometaani meetme üldine progress on hea, senine rakendamine on viibinud biometaani uuduse tõttu. Teadlikkuse tõstmisega on aktiivselt tegeletud, see moodustab olulise osa meetme tegevusest, näiteks on korraldatud infopäevi, loodud biometaani nõukoda ja kodulehekülg (www.biometaan.info), lisaks toimub aktiivne suhtlus FB lehel https://www.facebook.com/rohegaasbiometaan/.</p> <p>Tulemusraamistiku näitajate täitmine 2023. kontekstis on erinev, keskmiselt edeneb finantsnäitaja (39%) ja väljundnäitaja renoveeritud või uus soojuse tootmise võimsus kaugküttes (MW) (41%) täitmine. Tempokamalt on edasi jõudnud paranenud energia-tarbimisklassiga kodumajapidamiste (korterite) arvu sihttaseme täitmine, saavutatud on juba 50% planeeritud 2023.sihhtasemest.</p>
7	<p><i>Veekaitse</i></p> <p><i>7.1 Veemajanduse taristu arendamine</i></p> <p><i>7.2 Saastunud alade ja veekogude korrastamine</i></p>	<p>7. suuna eesmärgid on jätkuvalt asjakohased, suuri väljakutseid või ootusi vahehindamisel välja ei ole toodud. Eesti suhtes on algatatud rikkumismenetlus 2016/2137, mistõttu rahastatakse esmajoones rikkumismenetlusega hõlmatud alade nõuetele vastavuse saamist ja sellega seotud tegevusi, mistõttu on piiratud muude asulareovee puhastamise</p>

		<p>direktiivis ja joogivee direktiivis nõutud tegevuste rahastamine. Lisaks on rakendamist pärssivalt mõjutanud haldusreform, hangete vaidlustused ja kallinemised.</p> <p>Veemajandustaristu meetmega seotud tulemusnäitajate täitmine 2018. aasta lõpuks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ühisveevärgist nõuetekohast joogivett saavate inimeste osakaal enam kui 2000 inimest teenindavates veevõrkides saavutusase 98% (2023. sihttase 100%). 2. Reovee kogumise ja puhastamise osas nõuetele vastavate üle 2000 ie koormusega reoveekogumisalade osakaal 95% (2023. sihttase 95%). <p>Olulise tähtsusega suuna eesmärkide ja direktiivi nõuetele täitmisel on juba ülal mainitud eraisikute veemeede, mis toob ka suuna tulemusnäitajate saavutamise lähemale.</p> <p>Saastunud alade, veekogude ja märgalade korrastamisega seotud kõikide tulemusnäitajate täitmine ei ole olnud päris ootuspärane:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Korrastatud riikliku tähtsusega jääkreostusobjektide osakaal on 2018.a 79% (siht 77%) 2. Veekogumite arv, kus on vajadus likvideerida keemilise või ökoloogilise seisundi halvenemise oht, on 2018. seisuga 21 (siht 5). 3. Ökosüsteemile omase veerežiimiga alade osakaal kogu mahajäetud alade pindalast on 2,3%; sihttase 32% <p>Endiselt jätkuvad probleemid Kukruse aherainemäe avamise ning korrastamisega, siiani ei ole sobivat viisi aherainemäega tegelemiseks leitud, vajalikud on lisauuringud ning analüüsid. Osade jääkreostusobjektide korrastamiseks on olnud vajalik lisarahastuse otsimine.</p> <p>2023. vaatest on suuna tulemusraamistiku näitajate edenemine pigem tagasihoidlik: finantsnäitaja täitmine 8,6%; täiendav elanikkond, kellele on suunatud tõhusama reoveepuhastuse teenus saavutus 18,07% ja taastatud maa kogupindala (ha) 22% lõppeesmärgist. Lõppeesmärgid siiski saavutatakse, kuid nendeni jõudmine võtab projektide pikemajalisuse tõttu aega.</p>
8	<p><i>Roheline infrastruktuur ja hädaolukordadeks valmisoleku suurendamine</i></p> <p><i>8.1 Kaitsealuste liikide ja elupaikade säilitamine ning taastamine (KKM)</i></p> <p><i>8.2 Valmisoleku suurendamine keskkonna hädaolukordadele reageerimiseks (KKM, SIM)</i></p>	<p>8. suuna eesmärgid on juba osaliselt täidetud, 2018. aasta lõpu seisuga on soetatud pääste- ja merereostustõrje sõidukid; suure vajaduse tõttu tuli tõsta rakenduskava muudatusega kaitstavate elupaikade taastamise tegevuste sihttasest.</p> <p>Vaehindamine suunas suuri väljakutseid või rakendamise muutmise vajadust välja ei too.</p>

	<p>Elurikkuse ning mullastike kaitse ja taastamine ning ökosüsteemi teenuste edendamise, sh Natura 2000 ja rohelise taristu kaudu, osas on rakenduskava 2018. a seatud väljundnäitajate eesmärgid ületatud. Meetme mõju tulemusnäitajatele ei ole veel hinnatud, kuid tegevusi viiakse ellu vastavalt ajakavale.</p> <p>Keskkonnaseisundi hindamiseks ja prognoosimiseks töövahendite korrastamisel toimus 2018.a oluline edasimineku sihtväärtuse saavutamise suunas. Koostatud on rohevõrgustiku analüüs ja planeerimisjuhend. Ökosüsteemide teenuste (ÖST) kaardistamise ja hindamise tegevuskava on valminud ning edasi tegeletakse nelja ÖST hindamise ja kaardistamisega.</p> <p>Tulemusnäitajate seis 2018.a lõpus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paranenud või samaks jäänud seisundiga liikide arv 2018. saavutustase on: soodsas seisundis 53, ebapiisavas seisundis 27, halvas seisundis 8, teadmata 11 liigi seisund (sihttase 2023. a on 12 liigi seisund on paranenud, teiste liikide seisund on jäänud samaks). • Paranenud või samaks jäänud seisundiga elupaigatüüpide arv 2018: soodsas seisundis 31, ebapiisavas seisundis 27, halvas seisundis 3 elupaigatüüpi (lõppeesmärk: 7 elupaigatüüpi seisund on paranenud, teiste elupaigatüüpide seisund on jäänud samaks). <p>Kliimamuutuste ja ulatuslike reostuste põhjustatud hädaolukordadele reageerimise võimekuse kasv on tänu päästesõidukite soetamisele tõusnud. Meteoroloogiliste ja hüdrooloogiliste näitajate seire projekti tegevuste eesmärgid saavutatakse projekti lõpuks 2020.a.</p> <p>Tulemusnäitajate seis 2018. aasta lõpus:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piirkondade arv, kus suudetakse samaaegselt kuni 600 ha tulekahju lokaliseerida ja likvideerida on 2018. seisuga 4 (siht 4 piirkonda). • Reostustõrjelaevade (kogu korjevõimekusega 1,2 km²/24h) reageerimise aeg ideaalsetes tingimustes jõudmaks reostuseni kogu Eesti riigi vastutusala piires (PPA) on 2018. aasta seisuga 6h (sihttase 6 tundi) • Uuendatud hüdro meteoroloogia seirevõrgu osakaal on 2018. aastaks 47%, plaan on lõppeesmärgina jõuda tasemeni 60%. <p>Nii nagu aruande punktis 3.1 toodud, on SiM kõik vajalikud sõidukid reostustõrje jaoks soetanud ning teenistusse suunanud, meetmele seatud eesmärgid on täidetud. Teiste meetmete puhul saab edenemist heaks või vähemalt keskmiseks, lugeda.</p>
--	---

		<p>Tulemusraamistiku näitajad 2023. aasta eesmärkide võrdluses: finantsnäitaja edenemine 65%; väljundnäitaja soetatud multi-funktsionaalsed päästesõidukid on jõudnud lõppeesmärgini, saavutatud 100%; soetatud, rajatud ja rekonstrueeritud objektide arv seoses kaitstavate liikide või elupaikadega on jõudnud 72,78% täitmiseni võrreldes lõppeesmärgiga ja soetatud merereostustõrje sõidukid on juba lõppeesmärgi täitnud. Keskmiselt edeneb väljundnäitaja seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala (ha) täitmine, selle saavutustase on 30% lõppeesmärgist.</p>
9	<p><i>Jätkusuutlik linnapiirkondade areng</i> 9.1 Säästva linnalise liikuvuse ning inim- ja keskkonna-sõbraliku avaliku linnaruumi arendamine 9.2 Ida-Virumaa linnapiirkondade jätkusuutlik areng</p>	<p>Jätkusuutliku linnapiirkondade arengu edenemise osas suunamuudatusi ei ole, suurim väljakutse on ikka Ida-Virumaaga seotud meetmete edenemine. Ida-Virumaa projektid on suuremamahulised, seega nende elluviimine kestab perioodi lõpuni ja nende tulemusi ning mõju on hetkel veel vara hinnata. Vahehindamine toob mh välja, et linnaliste piirkondade arendamisel tuleks panustada rohkem vahetult tootlikkuse ja ekspordi kasvu toetavatele tegevustele ja vähem infrastruktuurile.</p> <p>Säästvate liikumisviiside kasutajate osakaalu tõstmise eesmärki panustavad hetkel peamiselt uued valminud kergliiklusteed. Mitmed linnakeskustes asuvad ja potentsiaalselt suurt kasusaajate hulka hõlmavad säästva liikuvuse projektid on alles ettevalmistamisel või elluviimisel.</p> <p>Tulemusnäitajate edenemine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Igapäevaseks töөлkäimiseks ühistransporti või jalgratast kasutavate või jalgsi liikuvate inimeste osatähtsus suuremates linnapiirkondades“ tase on pärast 2012. aastat muutunud 47,5%-lt 41,9%-le 2018. aasta seisuga (2023. sihttase 50%). Linnapiirkondade arengustrateegiates on säästva liikumise arendamisel ühe läbiva vajadusena kajastatud kergliiklusteede võrgustiku väljaehitamist ning nende tulemuste suunas liikumine on märgatav. • Investeeringute tulemusena kasu saanud ettevõtjate ja teenuse osutajate arv on 2018. aastal 0 (sihttase 30). Olulisemad alakasutatud alad Ida-Virumaa suuremates linnapiirkondades on taaselavdatud-eesmärki panustavad projektid on suures osas veel elluviimisel või ettevalmistamisel, seetõttu ei ole tekkinud panust tulemusnäitajasse. Lisaks linnaruumi projektidele toetatakse mitme vaba aja ja spordiobjekti ehitust Ida-Virumaa linnades. Projektidest kaudset kasu saavad kõige enam piirkonna teenindus- ja kaubandussektori ettevõtjad, lisaks saavad kohalikud elanikud tarbida uusi ning paremaid avalikke teenuseid.

		<ul style="list-style-type: none"> Kodulähedased lasteaia- ja lapsehoiuvõimalused suuremate linnapiirkondade elanike jaoks on tagatud eesmärgi panustavate projektidega on loodud juurde u 1000 uut lasteaia kohta ning lähiaastatel valmib veel rohkem kui 1000 uut lasteaia kohta. Lasteaia kohtade kättesaadavus linnapiirkondade omavalitsustes on võrreldes 2012. aastaga oluliselt paranenud. 2019. alguse seisuga on puudu u 900 lasteaia kohta. Lasteaia kohtade nappus püsib üksikutes Tallinna ja Tartu lähipiirkonna omavalitsuses, mille elanike arv valglinnastumise tõttu kasvab. Suuremates linnades esineb kodulähedaste lasteaia kohtade puudust osades linnaosades, samal ajal kui mõnes linnaosas on kohti üle. Järgnevatel aastatel väheneb meetme kaasabil lasteaedade järjekorra pikkus, 2018. seisuga on tulemusnäitaja saavutustase 874 last kohajärjekorras (siht 300 last kohajärjekorras). <p>Tulemusraamistiku näitajate edenemine 2023.eesmärkidega võrreldes on keskmine: finantsnäitaja on saavutanud 43% eesmärgist; väljundnäitaja kogu linnapiirkonna ühistranspordivõrgustikku arendavate ning liikuvust arendavate ja uuenduslike kergliikluse edendamise projektide arv 33%; avalik linnaruum, mis on loodud või taastatud linnapiirkondades (m²) 37% ja loodud lasteaia- ja lapsehoiukohtade arv 47% lõppeesmärgist.</p>
10	<p><i>Jätkusuutlik transport</i></p> <p><i>10.1 Üleriigiliste ja rahvusvaheliste ühenduste arendamine</i></p> <p><i>10.2 Raudteeliikluse arendamine ja erinevate liikumisviiside ühendamine</i></p>	<p>Jätkusuutliku transpordi suuna eesmärgid on asjakohased ning nende täitmine on olnud edukas. Vahehindamises ei ole välja toodud asjaolusid, mis suuna tegevuste puhul muutmist vajaksid.</p> <p>Tulemusnäitajate edenemine:</p> <ul style="list-style-type: none"> TEN-T võrgustiku teede seisukord on tänu viimastel aastatel tehtud suurtele investeeringutele taristusse väga hea. 2018. aastal moodustasid halvas seisus teed vaid 2,2% kogu teede võrgust, mis on 1,1% parem, kui aastal 2017. Rakenduskava eesmärgiks seatud 11% on seega ületatud (500%), kuid võib arvata, et perioodi lõpuks (2023) võib halvas seisus teede osakaal taas veidi tõusta, kuna paljud investeeringud on tehtud ca 10 aastat tagasi ning seetõttu võib kehvemas seisus teede osakaal taas tõusma hakata, kuid ilmselt jääb see siiski perioodi lõpus tugevalt alla 11%. Rongireisijate arv (sõidukorrad) on aasta-aastalt kasvanud. 2018. aastal ületas reisijate sõidukordade arv 7,7 miljoni piiri (sihttase 2023.on 8,4 mln). Rongireisijate sõidukordade arv tõusis võrreldes 2017. aastaga 326 tuhande võrra. Samas tuleb märkida, et augustis ja detsembris jäi kasutus 2017. aastale alla.

		<p>Üheks põhjuseks võib tuua asjaolu, et alates 01.juulist 2018.a on Eesti enamikes maapiirkondades maakondlik bussitransport kõigile tasuta. 2018. aastal see rongireisijate arvu kasvule veel väga suurt mõju ei avaldanud, kuid alates augustist on rongireisijate arv võrreldes 2017. aastaga kas kahanenud (august ja detsember) või on kasv võrreldes eelnevate aastatega pidurdunud. Samas usume, et seatud eesmärk 8,4 miljonit sõidukorda aastaks 2023 on täidetav.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kui rongireisijate sõidukordade arv on tõusuteel, siis tulemusnäitaja ühistranspordi kasutajate, jalgsi ja jalgrattaga liikujate osakaal on jätkuvalt kerges languses. Tööl käimiseks kasutas 2018. aastal ühistransporti, käis jala või sõitis rattaga vaid 38,5% inimestest (rakenduskava eesmärk 2023 on 50%). Positiivse külje pealt vaadates on ühistranspordiga tööl käijate arv võrreldes 2017. aastaga 0,7% tõusnud, samas on jalgsi tööle minejate arv võrreldes eelneva aastaga 1,1% langenud. 2018. aasta sügisel valmis sellesse indikaatorisse panustav Tallinna linnas asuv projekt „Gonsiori tänava rekonstrueerimine“. Kuna Gonsiori tänava rekonstrueerimise projekti põhiline ehitusaeg jäi 2018. aastasse, siis mõjutas see kindlasti negatiivselt ka ühistranspordi kasutust Tallinnas, sest enamuse aastast oli osa liiklust tugevalt häiritud. Lisaks sellele võib üheks põhjuseks, miks jalgsi, jalgrattaga või ühistranspordiga tööle minejate osatähtsus on viimastel aastatel kahanenud, tuua asjaolu, et inimesed elavad oma töökohast üha kaugemal. Kui 1998. aastal oli keskmine töökoha kaugus elukohast 7,3 kilomeetrit, siis 2017. aastal juba 11 kilomeetrit. Jalgsi tööle minejate puhul oli töökoha keskmine kaugus elukohast alla kahe kilomeetri, autoga tööle liikujatel aga ligikaudu kümme korda pikem. Võrdluseks võib tuua, et kui 1998. aastal käis autoga tööl 20,5% elanikest, siis 2018. aastal juba 44,4%. • Rahvusvaheliste reisijate arv aastas (õhu, vee- ja bussitransport) saavutustase oli 2018. aastal 15,6 mln reisijat ehk 2023 aastaks seatud sihttase 14,8 mln reisijat on seega saavutatud. Samas tuleb mainida, et kui lennureisijate ning bussireisijate arv kasvas, toimus veetranspordis kerge langus võrreldes mullusega ning reisijaid oli 2018 aastal 134 tuhat vähem, kui 2017 aastal. Selle tingis Soome turistide vähenemine, mille põhjust tuleb otsida Eesti alkoholiaktsiisi poliitikast. <p>Lennujaama rekonstrueerimise I etapi rakendamise käigus esines ootamatusi (reostus, ettenägematud tööd jm), kuid siiski</p>
--	--	--

		<p>jõuti tööd lõpetada lepingujärgselt. Täna jätkuvad tööd hoogsalt ning kogu projekt on plaanis valmis saada 31.12.2020. Kokkuvõttes saab öelda, et suund on edenenud märkimisväärselt hästi. Suuna tulemusraamistiku finantsnäitaja on täidetud üle 50% 2023. eesmärgist ja väljundnäitajad: rekonstrueeritud või uuendatud maanteelõikude kogupikkus, millest TEN-T (km) ja rekonstrueeritud või uuendatud raudteelõikude kogupikkus, millest TEN-T (km); on ületanud 2023. aasta eesmärgid.</p>
11	<p><i>IKT teenuste taristu</i> 11.1 Uue põlvkonna lairibavõrkude arendamine 11.2 Nutika teenuste taristu arendamine</p>	<p>Suuna IKT teenuste taristu üldine progress on plaanipärane ning liigutakse rakenduskava eesmärkide täitmise suunas. Rakendamisel probleeme ega suuri väljakutseid, mis takistaksid lõppeesmärkide saavutamist, ei ole.</p> <p>Rakenduskava tulemusnäitajate edenemine:</p> <ul style="list-style-type: none"> Tulemusnäitaja 100 Mbp/s või suurema kiirusega ühenduste osakaal interneti püsiühenduste koguarvust on jätkuvalt kasvamas. 2018. aasta saavutus on 15 % (2023. sihttase 60%), millele aitab kaasa väljundnäitaja ehitatud uue põlvkonna lairibavõrgu pikkus (km), edenemine, mis 2018. a lõpu seisuga moodustas 3048 km (ehk 87,1% lõppeesmärgist). Lairiba baasvõrgu ehitamine loob eelduse suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrkude ehitamiseks turutõrkepiirkondades ning uute püsiühenduste lisandumist seal, kus neid varem ei eksisteerinud. Eesti valitsus eraldab 2019-2023 kokku 20 miljonit eurot toetust 40 016 aadressi ühendamiseks maapiirkondades. <p>Mõnevõrra aeglasemalt, kuid endiselt kasvamas on ka suuna teiste tulemusnäitajate tase:</p> <ul style="list-style-type: none"> Turvalise elektroonse identiteedi kasutajate arv on 2018. aastal 865 673 isikut (2023. sihttase 800 000 isikut) ja X-tee vahendusel Eesti ametiasutuste poolt pakutavad e-teenuste arv 2018. saavutustase 2742 (sihttase 2 800). <p>Suuna edenemist võib lugeda heaks, rakenduskavas muudatusi ei olnud 2018. aastal vajalik teha.</p> <p>Tulemusraamistiku näitajate edenemine 2023.eesmärkidega võrreldes on hea: finantsnäitaja on saavutanud 59% ja väljundnäitaja, ehitatud uue põlvkonna lairibavõrgu pikkus 87% lõppeesmärgist.</p>
12	<p><i>Haldusvõimekus</i> 12.1 Riigi võimekuse tõstmine inimressursside arendamise ja institutsionaalse suutlikkuse parendamise kaudu (ESF, RM)</p>	<p>Haldusvõimekuse suuna eesmärgid ja nende saavutamiseks valitud tegevused on endiselt asjakohased. Vahehindamine toob valdkonna arenguna välja järgneva:</p>

	<p>12.2 Poliitikakujundamise kvaliteedi arendamine (ESF, RK)</p> <p>12.3 Avalike teenuste pakkumise arendamine (ERF, MKM)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Haldusvõimekuses toimunud arengud vastavad strateegilistes dokumentides kavandatule. 2017. aasta lõpuks oli KOV reformi tulemusena senise 213 omavalitsuse asemel 79 omavalitsust. 2018. aasta jaanuarist kaotati maavalitsused. Riigikantselei eestvedamisel on läbi viidud mitmeid koolitusi pädevus- ja juhtimisvõimekuse tõstmiseks, sh kaasamisvõimekuse tõstmiseks. Arendatud on avalikke teenuseid, sh e-teenustena kättesaadavust. <p>Valdkonna väljakutsed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • avalike teenuste tase on nii ministeeriumite võrdluses kui ka regionaalselt väga ebahütlane, sageli ei ole kindlaks määratud miinimumstandardeid, millele teenused peaksid vastama – piisavalt ei kasutata koostööd ega ühtlustata protsesse. EK riigipõhised soovitusel 2018 rõhutavad oluliselt vajadust KOVide võimekust tõsta ja tagada avalike teenuste hütlane pakkumine ja kvaliteet. Seega on oluline pöörata rohkem tähelepanu tegevuste tõhususele ja kvaliteedile, terviklahenduste pakkumisele ja mõjule, mitte niivõrd kvantiteedile. Nimetatu eeldab valitsemissektori suurenenud ameti- ja erialast pädevust ning juhtimisvõimekust. <ul style="list-style-type: none"> - avalikud teenused peavad olema kättesaadavad kõigile, ühtselt, kasutajakeskselt ja nutikalt; • vajalik on parem poliitikakujundamise protsess juurutades mehhanisme ja tööriistu, mis aitavad kaasa terviklikumale, kaasavamale ja teadmispõhisemale poliitikakujundamisele; <ul style="list-style-type: none"> - valitsemiskorraldus on killustatud ehk probleeme lahendatakse valitsemisalade keskselt ning koostöös nähakse asjatut bürokraatiat ja takistust. See ei toeta valdkondade üle poliitika kujundamist ja elluviimist, mis võimaldaks saavutada paremaid tulemusi; - koostatavatel strateegiatel ei ole piisavat mõju valdkondade suunamisel – lahendused on liialt asutuste kesksed, strateegiaaastik on killustatud, eesmärkidel puudub kooskõla ja otsene seos riigieelarvega ning puudub paindlikkus muutuste suhtes; - teadmispõhist poliitikakujundamist kasutatakse ebapiisavalt ja arenguruumi on poliitikakujundamise protsesside läbipaistvuse suurendamisel ning kodanikuühenduste ja huvirühmade kaasamisel; • digilahenduste potentsiaali ebapiisav kasutamine.
--	---	--

		<p>Rakendamise vaatest lähtutakse avaliku teenuse arendamisel IKT abil konkreetse teenuse arendamise ja kliendi vajadusest, teenustaristu investeerimisprioriteedi raames aga tegeletakse peamiselt nn riigi baasinfosüsteemi kesksete koosvõimeliste komponentide arendamisega.</p> <p>Avalike teenuste parandamise eesmärgil läbi viidud projektide arvu täitmine ei anna hetkel põhjust rõõmustamiseks. Taotletud on analüüside jaoks toetust küll, kuid päris arendusprojektide jaoks küsitakse suhteliselt vähe. Välja on kuulutatud uus voor, mille puhul loodetakse suuremat huvi.</p> <p>Suuna tulemusnäitajate edenemine:</p> <p>ERF</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rahulolu avalike teenuste kvaliteediga (16-74 aastaste elanike hulgas) on 2018. seisuga 62% (2023. a sihttase 85%). 2. Rahulolu avalike teenuste kvaliteediga (ettevõtjate hulgas) on 2018. aastal 62% (sihttase 90%). 3. Avalikest e-teenustest teadlike elanike osakaal on 2017. a andmete alusel 70% (sihttase 90%). <p>ESF</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avalikust sektorist, v.a kohalikud omavalitsused, ja mittetulundussektorist koolituse läbinute osakaal, kelle asjatundlikkus on suurenenud saavutustase 2018. aastal on 94,8% (sihttase 91%). • Näitaja: toetatud keskvalitsuse organisatsioonide arv, kus on üks täielikult rakendatud juhtimissüsteem või korrastatud asutustevaheline protsess saavutus 2018. on 7 (sihttase 74). • Rakendatud uued protsessid saavutustase 2018. aastal on 73,08% (2023.a eesmärk 75%). • Kohalikest omavalitsustest ja mittetulundussektorist koolituse läbinute osakaal, kelle asjatundlikkus on suurenenud saavutustase 2018. aastal on 85% (siht 91%). • Algatuste arv, mis on ESF toetuse tulemusel käima lükatud parandamiseks koostööd, kaasamist ja paremat teabekasutust poliitika kujundamisel on jõudnud 2018. aastal tasemeni 83,3% (lõppeesmärk 89%). <p>Suuna tulemusraamistiku näitajad 2023. kontekstis edenevad erinevas tempos: ESF finantsnäitaja täimine on keskmine 33%; väljundnäitaja avaliku sektori, v.a kohalikud omavalitsused, ja MTÜ osalejate arv ESF toetatud koolitustel, eesmärgiga suurendada nende asjatundlikkust on jõudnud juba 70% ja rakke- ja ekspertrühmade arv 93%-ni lõppeesmärgist.</p>
--	--	--

		ERFi finantsnäitaja edenemine on tagasihoidlik, see on täitnud 18% lõppeesmärgist; samas väljundnäitaja avalike teenuste parandamise eesmärgil läbi viidud projektide arv juba 59% aastaks 2023. seatud sihttasemest.
13-14	<i>Tehniline abi</i> <i>RM</i>	<p>Tehnilise abi kasutamine kulgeb plaanipäraselt, suuna tulemusnäitajate saavutustase 2018.a lõpu seisuga (sama mõlema fondi puhul):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Avalikkuse teadlikkus struktuurivahenditest on 80% (siht 94%). • Rakenduskava/partnerluslepe rakendamisega seotud administratsiooni personalivoolavus 6,1% (sihttase mitte rohkem kui 15%). • Rikkumiste veamäär on 0,73 % (sihttase alla 2%). <p>Tehnilisel abil tulemusraamistiku näitajaid ei ole.</p>

11.2. Meeste ja naiste võrdsuse edendamiseks ning diskrimineerimise vältimiseks, eelkõige puudega inimestele juurdepääsuvõimaluste tagamiseks võetud erimeetmed ning rakenduskavasse ja tegevusse soolise vaatenurga kaasamise tagamiseks rakendatud korraldused (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4 ja artikli 111 lõike 4 teise lõigu punkt e)

Võrdõiguslikkuse kompetentsikeskus jätkas ka 2018.a tööd võrdsete võimaluste edendamise, teavitamise, koolitamise ja uuringutega:

- Valmis 2014-2020 struktuuritoetustest rahastatud objektide ligipäasetavuse uuring (<http://kompetentsikeskus.vollinik.ee/wp-content/uploads/2019/05/Ligipaasetavuse-analuuRaport.pdf>). Uuring tõi positiivsete näidete kõrval välja ka mitmeid puudusi valimisse sattunud ehitiste projektdokumentatsioonis ja ehituslikes lahendites. Raport on hea näidismaterjal edaspidiste vigade vältimisel nii rakendajatele kui toetuse saajatele. Ligipäasetavuse nõuete täitmisel on al 2018. a võimalik viidata majandus- ja kommunikatsiooniministri 29.05.2018 määrusele nr 28 „Puudega inimeste erivajadustest tulenevad nõuded ehitisele“, mis arvestades puudega inimeste erivajadusi, sätestab konkreetsete nõuded ehitistele.
- Uussisserändajate kohanemise toetamise meetme raames täiendati uussisserändajatele mõeldud õppe ja infomaterjale soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise teemadega.
- Koolitused ja nõustamised RAdele, RÜdele ja toetuse saajatele: nõustati MAKE, Innove Tööelu agentuuri, RTKd, Eesti Teadusagentuuri, RM regionaalpoliitika talitust, SOMi jt.
- Osaleti toetuse taotlejatele ja saajatele korraldatud infopäevadel, kus tutvustati projektides soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise edendamise põhimõtteid ja võimalusi.

Näiteid võrdsete võimaluste tagamisest rakendamisel:

- **HTM:** üldharidusprogrammis on planeeritud tegevused, mille toel peaks aastaks 2020 osalema alushariduses vähemalt 95% lastest vanuses 4 aastat kuni koolikohustuse ea alguseni ning 90% eesti keelest erineva emakeelega põhikooli lõpetajatest valdama

eesti keelt tasemel B1. Selliste tegevustega tagatakse kõikidele võrdsed võimalused saada võimetekohast kvaliteetset haridust.

- **SOM:** hoolduskoormuse vähendamiseks ja sotsiaalse kaasatuse suurendamiseks loodi 2018. uusi lapsehoiukohti; pakuti hoiu- ja tugiteenuseid sügava ja raske puudega suure hooldusvajadusega lastele; hoolekandeteenust eakatele, erivajadustega ja toimetulekuraskustega inimestele.

Töövõime toetamise skeem panustab otseselt vähenenud töövõimega inimeste, sh puuetega inimeste võrdsete võimaluste edendamisse ning võimaldab neil osaleda tööelus ja olla enam kaasatud ühiskonnaellu.

Erihoolekandetasutuste reorganiseerimisega ja puuetega inimeste eluaseme füüsilise kohandamisega toetatakse erivajadustega inimeste kogukonnas elamist ning paremaid võimalusi koduses keskkonnas toimetulekuks.

Tervishoiu taristu kaasajastamisel pööratakse senisest enam tähelepanu ligipääsetavusele, sh on üld- ja teenuse osutamise ruumidele seatud tingimused ligipääsetavuse osas. 2018 valmis 13 tervisekeskust, mis vastavad ligipääsetavuse nõuetele.

- **REGO:** asjakohastesse toetuse andmise tingimustesse on sisse kirjutatud universaalse disaini nõue, mida hinnatakse toetatavate objektide (linnaväljakud, külastuskeskused, kergliiklusteed jne) rahastamisel. 2018. valmisid Rapla, Väike-Maarja ja Tõrva keskväljak, mis said ligipääsetavuse hindamisel hea hinde.
- **KKM:** kaitsealade külastuskorralduse objektide rekonstrueerimisel arvestatakse võimalusel vajadusega luua ligipääs liikumiskeskustega inimestele. 2018.a valminud objektidest on ligipääs tagatud Lahemaa rahvusparkis Majakivi-Pikanõmme ja Ojaäärse õpperajal, Soomaa rahvusparkis Riisa õpperajal 1220 m ulatuses, Peipsiveere looduskaitsealal Emajõe õpperajal 600 m ulatuses.

11.3. Säätsev areng (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4 ja artikli 111 lõike 4 teise lõigu punkt f)

Otseselt panustavad säästva arengu põhimõtete rakendamisse prioriteetsed suunad (PS) „Kasvuvõimeline ettevõtetus ja rahvusvaheliselt konkurentsivõimeline T&A“ (4PS), „Energiatõhusus“ (6PS), „Veekaitse“ (7PS), „Roheline infrastruktuur ja hädaolukordadeks valmisoleku suurendamine“ (8PS), „Jätkusuutlik transport“ (10PS), „IKT teenuste taristu“ (11PS), „Haldusvõimekus“ (12PS) ning „Linnapiirkondade jätkusuutlik areng“ (9PS).

4.suund: mitmed suuna tegevused tõstavad ettevõtete ressursitõhusust säästliku tootmise ja innovatsiooni rakendamisega ning väärtustavad jäätme kui ressursi kasutamist. Näiteid meetmetest: jäätmete ringlussevõtu ja korduskasutuseks ettevalmistamise tegevuste raames võib esile tuua biolagunevatest jäätmetest mullaparandusainete tootmise, millega kaasneb biogaasi tootmine. Ressursitõhusate investeeringute raames panustatakse praagi vähendamisse ja vähendatakse sisendressursi kulu toodanguühiku kohta säästes nii esmast tooret.

6.suund: energiasäästu ja taastuvenergia osakaalu suurendamiseks tänavavalgustuses aitab kaasa üha laiemalt kasutusele võetav LED tehnoloogia, mis hoiab elektrit kokku ja valgustuse tark juhtimine loob täiendavat energiasäästu.

7.suund: veemajanduses taristu kaasajastamisel oli oluline samm juba eespool mainitud eraisikutele suunatud meede, mille abil loodi võimalus liituda ühisveevärgiga finantsiliselt vähemvõimekatel elanikel. Liituvad majapidamised aitavad oluliselt kaasa põhja- ja pinnavee kaitsmisele.

8.suund: hädaolukordadeks valmisoleku suurendamiseks on suunas soetatud kõik planeeritud abivahendid (päästeautod, reostustõrjelaev ja reostuse seirelennuk).

9.suund: 2018. lõpu seisuga valminud kergliiklusteede (90km) ja kodulähedaste lapsehoiukohtade loomisega panustatakse liigsete liikumiste vähenemisele linnapiirkonnas ning vähendatakse autokasutust, suurendades jalgsi, jalgratta ja ühistranspordiga liiklejate osakaalu.

10.suund: panus säästvasse arengusse tuleb ennekõike tänu sellistele meetme tegevustele nagu raudteede rekonstrueerimine, ligipääsetavuse parandamine ühistranspordipeatustesse ning keskkonnasõbralike ja vähese CO₂-heittega transpordisüsteemide, sh siseveeteede ja meretranspordi, sadamate ning eri transpordiliikide ühendamisele.

11.suund: 2018 projektide konkreetsem fookus oli baastaristu arendamine turvalisemaks, nt Riigivõrgu tuumikvõrguseadmete ajakohastamise I etapp ja Riigivõrgu võrguseadmete ajakohastamise ja laiendamise II etapp, mille käigus vahetati välja vananenud seadmed, et kaasajastada ning muuta turvalisemaks riigivõrk.

12.suund: meede „Olemasolevate ja uute infosüsteemide nutikas arendamine (sh analüüs)“ panustab säästva arengu eesmärkidesse eelkõige luues uusi nutikaid teenuseid, mille protsessid ning menetlused liiguvad paberilt digitaalseks, nt paberivaba intensiivravi projekt, kõnetuvastussüsteem kohtuistungis helisalvestiste automaatseks transkribeerimiseks ning sellega seotud kohtute infosüsteemi (KIS) arenduste projekt jne.

Lisaks mainitud suundadele panustatakse säästvasse arengusse ka teistes suundades: nt 5.suunas toetatakse tegevusi, mis aitavad kaasa piirkonnaspetsiifiliste ressursside senisest tõhusamaks kasutuselevõtuks; 2.suunas väheneb haiglate raviüksuste kaasajastamise tulemusena hoonete kütte- ja energiakuludega seonduvalt soojatootmise protsessist põhjustatud koormus keskkonnale; erihoolekande taristu arendamisega väheneb seniste ebaefektiivsete hoonete kasutusest tingitud negatiivne mõju keskkonnale jne.

11.5. Partnerite osakaal rakenduskava rakendamisel (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 50 lõige 4 ja artikli 111 lõike 4 esimese lõigu punkt c)

Perioodi rakendamise keskel on kaasamise peamised vormid toetuste andmise tingimuste kooskõlastamine asjakohaste katuseorganisatsioonidega või partneritega, partnerite osalemine valdkondlikes komisjonides ja töörühmades ning taotluste hindamisel.

Näiteid kaasamisest

- **KKM/MKM:** ettevõtete energia- ja ressursitõhususe meetme töörühma kaasatakse nii teavitamisel (infokirjad, koolitused), kui sisulistel aruteludel. Seoses sihtrühma laiendamisega on töörühma 2018.a suurendatud ning hoitud kursis toimuvaga (nt määruste jõustumine, teavitusüritused jms).
Alternatiivsete kütuste kasutuselevõtu suurendamine transpordis meetme raames on loodud biometaani nõukoda, mis koondab turuosalisi ja huvigruppe, kes ühiselt arutavad valdkonna teavitustegevuse ja populariseerimisega seonduvaid küsimusi.
- **HTM:** rakendusuuringute toetamisel NS kasvuvaldkondades hindavad saabunud taotlusi minimaalselt 4 eksperti nii eraettevõtetest, riigiasutustest kui TA asutustest, samuti juhtkomisjoni liikmed.
- **REGO:** asjakohaste regionaalmeetmete puhul toetatakse maakondlikele ja linnapiirkondade arengu- ja tegevuskavadele, mille koostamisel on oluline roll nii kohaliku kui maakonna tasandi institutsioonidel. 2018. toimus uute pikema vaatega maakondlike arengustrateegiate ja tegevuskavade koostamine.
TATide koostamisel või oluliste muudatuste siseseviimisel on konsulteeritud regionaalse tasandi partneri omavalitsusliiduga, piirkondlike partneritega (linnapiirkondade omavalitsused, maakondlikud omavalitsusliidud ja arenduskeskused).
- **SiM:** riskis olevatele noortele mõeldud ennetusprogrammide elluviimisesse (nt SPIN ja STEP-programm) on kaasatud kolmas sektor. Lõimumismeetme valdkondliku komisjoni töösse on kaasatud KOVide, kolmanda sektori, teadusasutuste ja sihtrühma esindajad.
- **SOM:** TATid edastatakse arvamuse avaldamiseks Heaolu arengukava ja Rahvastikutervise arengukava juhtkomiteedele, kus antakse ka regulaarselt ülevaadet rakendamisest. Nimetatud komiteedesse kuuluvad kõik sotsiaal- ja tervise valdkonna suuremad partnerorganisatsioonid.
Tervisekeskuse kaasajastamise projektide hindamiskomisjoni kuulusid lisaks SOMi ja RMi esindajatele TÜ rahvatervishoiu õppetooli, Tallinna ja Tartu Tervishoiu Kõrgkoolide ning Terviseameti esindajad. Erihoolekande reorganiseerimise hindamiskomisjoni kuulusid SOMi, SKA, Eesti Puuetega Inimeste Koja ja RMi esindajad. Mõlemad komisjonid kogunesid 2018. kaks korda.
- **MKM:** tööstusettevõtete ning tööstuse erialaliitude kaasamiseks tööstuspoliitika kujundamisele on loodud koostöökoogu Tööstus 2030. Aruteludes välja töötatud ettepanekud ja poliitikasoovitused esitatakse väliskaubandus- ja infotehnoloogiainistri juures regulaarselt kogunevale ekspertkogule (koosneb kõiki suuri tööstusvaldkondi esindavatest ettevõtjatest juhatuse liikme tasemel ning 3 sidusministeeriumi asekanterist).
IKT teenuste taristu ning haldusvõimekuse avalike teenuste meetmete tulemuslikumaks juhtimiseks on loodud infoühiskonna valdkondlik komisjoni, kuhu kuuluvad MKMi, RIA, RK, RMi, ITLi, ELVLi ja e-Riigi Akadeemia SA esindajad. Komisjonis antakse vähemalt kord aastas põhjalik ülevaade infoühiskonnaga seotud meetmetest.
Lairiba baasvõrgu arendamise eesmärkide seadmisel ja ettepanekute tegemiseks projektide kohta on kaasatud ITL.

Rakenduskava vahehindamisel on partnerite poolt välja toodud, et kaasamine on keeruline, dokumentide kooskõlastamiseks antakse vähe aega ning kaasamine on vähenenud perioodi edenedes. Vahehindamises on tehtud ettepanekuid kaasamise parandamiseks.

12.1. Edusammud hindamiskava rakendamisel ja hindamistulemustega seotud järelmeetmed

Eesti hindamisturg on hetkel ülekoormatud, 2018. ja 2019. aasta on nii struktuurivahendite kui siseriiklike hindamiste ja uuringute tellimise haripunkt. Struktuurivahendite hindamiste puhul on hindamiste juhtkomisjoni liikmete koostöös püütud hangete läbiviimist hajutada, et välistada sisemist konkurentsi. Väline konkurents paralleelsete siseriiklike hindamiste näol siiski säilis ja jätkub ka 2019. aastal. Lisaks mõjutavad Eesti hindamistele pakkumuste esitamist ka suured rahvusvahelised hindamised, mis on Eestis tegutsevatele rahvusvahelistele kontsernidele mahu mõttes atraktiivsemad. Eelnevast tulenevalt ebaõnnestus 2018. aastal 3 hindamiste kavas olnud hanget, mis kuulusid ümber kujundamisele või kordamisele, mõlemal juhul tingides viivituse ajakavas.

Aruandlusperioodil lõppes üks hindamine - Ühtekuuluvusfondi meetme „Veemajanduse infrastruktuuri arendamine“ keskkonnamõju väljaselgitamine ja seireinfo kontrollimine ning koondamine. Hindamistulemuste kokkuvõtte on punktis 4.

Hindamiste kavas 2018. aastasse planeeritud hindamiste edenemine:

1. *„Institutsionaalse suutlikkuse edendamisele ja poliitikakujundamise kvaliteedi tõstmisele suunatud meetmete tulemuslikkuse hindamine“* – tellija Riigikantselei

2018. aasta detsembris läbi viidud hange ebaõnnestus. 2019. aasta jaanuaris oli kordushange, mis õnnestus, töö teostaja on valitud ja hindamine tööes.

2. *„ÜKP fondide rakenduskava prioriteetse suuna 1 ja Elukestva õppe strateegia vahehindamine“* – tellija Haridus- ja Teadusministeerium.

Hindamine kestab 1,5 aastat, hange teostati 2017. aasta lõpus ja hindamine on olnud töös kogu 2018. aasta. Lõpparuanne valmib 2019. aasta mais.

3. *„Tegevuse „Alkoholi liigtarvitamise varase avastamise ja lühinõustamise teenuse rakendamine ja alkoholisõltuvuse kaasaegse ravi- ja taastusabi süsteemi väljatöötamine ning teenuste osutamine“ hindamine“* – tellija Sotsiaalministeerium

Hindamisega alustati 2018. aastal, lõpparuande esitamise tähtaeg on 6. märts 2019.

4. *„Perioodi 2014-2020 ÜKP fondide rakenduskava vahehindamine“* – tellija Rahandusministeerium

Hindamisega alustati 2018. aastal, kõigi lepinguliste tegevuste lõpptähtaeg on 30.06.2019. Lõpparuande eelnõu valmib 15. aprilliks, hindamistulemustega on võimalik tutvuda Rahandusministeeriumis toimuval infoseminaril 30. aprillil 2019.

5. „*Siseministeeriumi ja Kultuuriministeeriumi ESF kohanemis- ja lõimumismeetme rakendamise vahehindamine perioodil 2014-2018*“ – tellijad Siseministeerium ja Kultuuriministeerium

Hange viidi läbi juunis 2018, hindamine on töös, lõpparuanne valmib juunis 2019.

6. „*Meetme „Töövõime toetamise skeemi loomine ja juurutamine“ vahehindamine*“ – tellija Sotsiaalministeerium.

Hange viidi läbi septembris-oktoobris 2018, kuid ebaõnnestus, kordushange on 2019 I kvartalis.

7. *TAI süsteemi peer review hindamine* – tellija Haridus- ja Teadusministeerium

Töödega alustati 2018. aastal ja 2019. aasta juunis valmib lõpparuanne.

8. „*ÜKP fondide rakenduskava 2014-2020 ettevõtlus- ja innovatsioonitoetuste tulemuslikkuse hindamine*“ – tellija Rahandusministeerium koostöös Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Haridus- ja Teadusministeeriumi ning Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega.

Hanke lähteülesanne valmistati ette 2018. aastal. Hange viiakse läbi 2019. aasta I kvartalis.

9. „*Mobiilsustoetuse tulemuslikkuse ja mõju hindamine*“ – tellija Sotsiaalministeerium

Hange 2018 IV kvartalis.

Hindamiste kava täpsustused 2019. aasta seirekomisjoni otsusega kinnitamiseks:

2018. aasta suvel seirekomisjoni otsusega täpsustatud hindamiste kavast lähtuvalt Keskkonnaministeeriumil 2018. aastal täiendavaid hindamisi ei olnud. 2019. aastaks planeeritud hindamised, „Lihtsustatud metoodikaga elupaikade ja liikide seisundi hindamine“ ja „Ettevõtete energia ja ressursitõhususe meetme investeringutoetuste hindamine“ lükkuvad meetme tegevuste rakendamise ajakavast tingitult aastasse 2020 edasi. Ettepanek esitatakse 2019. aastal seirekomisjoni otsusega kinnitamiseks.

Ülejäänud 2019. aastasse planeeritud hindamised on kavandatud graafikus. Seirekomisjonile esitatavas hindamiste kavas täiendatakse ja täpsustatakse hindamisküsimuste sõnastust.

Hindamiste kavva on Rahandusministeeriumil ettepanek lisata täiendavalt prioriteetse suuna „Jätkusuutlik linnapiirkondade areng“ järeelhindamine. Läbiviimise aeg 2022 II poolaasta - 2023.

12.2. Fondide teavitamisstrateegia raames võetud teavitamis- ja avalikustamismeetmete tulemused

Olulisemad 2018. aasta teavitustegevused:

- 1) Euroopa Päev üheksas erinevas Eesti linnas vahemikus 1-9 mai 2018:
 - 1.05, 2.05, 3.05 – Võru, Põlva, Valga
 - 4.05, 5.05 – Rakvere, Narva

- 6.05, 7.05, 8.05 – Türi, Pärnu, Haapsalu
- 9.05 - Tallinn

Euroopa päev 2018 põhisisu eest vastutas Euroopa Komisjon, kes korraldas igas toimumispaigas ürituse sisu ning hoolitses logistika eest. Rahandusministeerium pakkus selles programmis ühe väljundi, milleks oli EU päeva ürituste raames interaktiivne rattasõidumäng, kus ekraani ees jalgrattaga virtuaalselt läbi Eesti erinevate projektide sõita sai.

2) ERR saatesari „Reis ümber Eesti“. Hanke eesmärgiks oli leida meediaettevõtte, kelle telekanalis näidata sügishooajal saadet, mis käsitleb nii eurotoetuste kui EMP/Norra toetuste kasutamist Eestis. Kampania peamine eesmärk oli Euroopa Liidu ühtekuuluvuspoliitika ja fondide rolli ja saavutuste tutvustamine Eesti kodanikele. Idee oli selgitada Eesti inimestele üldiselt Euroopa Liidu ning eurotoetuste ja EMP/Norra toetuste sisu ja toetusvõimalusi, muutes ka toetuste kuvandit Eesti inimeste seas positiivsemaks. Rakendusasutused ja -üksused andsid samuti oma panuse saate „Reis ümber Eesti“ ettevalmistamisse. Saate vaadatavus oli väga hea, nii ületasid vaatajanumbrid nt nov-detsembris 100 000 piiri.

3) Novembri alguses valmis struktuuritoetuste avalikkuse teadlikkuse uuring. Küsitluses, mis leidis aset 3. – 11. septembril, koguti veebiküsitluse teel vastuseid 1001-lt Eesti elanikult vanuses 18-74. Võrreldes 2017. aastaga on teadlikkus veidi langenud. Küsimusele, „Kas Te teate või olete vähemalt midagi kuulnud Euroopa Liidu struktuuritoetustest ehk eurotoetustest“, vastas võrreldes eelneva aastaga 3% vähem inimesi „Jah“ (2017- 83%, 2018- 80%). Madalam on teadlikkus madala hariduse ja/või madala sissetulekuga inimeste seas; piirkondlike projektide puhul ka Tallinnas. Teadlikkus on kõrgem kõrghariduse ja/või kõrge sissetulekuga inimeste seas; piirkondlike projektide puhul Kirde-Eestis.

Aktiivselt on kasutusel struktuurivahendite teavituskanaalid: koduleht <https://www.struktuurifondid.ee/et> ning sotsiaalmeedia leheküljed. Kodulehte struktuurifondid.ee külastasid 2018. aastal isikuid 5900-lt erinevalt IP-aadressilt ning kokku 23 956 külastuskorral. Facebooki Eurotoetuste kontolehte jälgib tänase seisuga 1755 inimest.

Rakendamise info jõudmiseks otse taotlejateni kasutavad RAd ja RÜd sageli infokanalina üleriigilise levikuga ajalehti (nii trüki- kui veebiväljaandeid), samuti kohalikke häälekandjaid. Sotsiaalministeerium osales kõiki taotlusvoore tutvustava messiboxiga 2018. a. Linnade ja Valdade päeval (14-15.03 Tallinnas).

Võimalusel levitatakse infot ka televisioonis, nii nt kasutas SOM erihoolekandenasutuste reorganiseerimise vooru avanemisel selle tutvustamise võimalust Kanal2 saates „Roaldi nädal“. EASi koordineeritav Eesti alustavate ettevõtjate võistlussari „Ajujaht“ jooksis 2017/2018 hooajal Eesti Televisiooni ekraanil. „Ajujaht“ 2017/2018 hooajale esitati rekordilised 341 äriideed, mis on 32 võrra rohkem kui sellele eelnenud hooajal. Viimati esitati Ajujahile nii palju ideid kaheksa aastat tagasi. Ajujaht on Eesti suurim konkurss uuenduslike äriideede leidmiseks, mis pakub osavõtjatele mitmekülgset tuge äriideede edasiarendamisel ning ärimudeliks vormimisel.

14. TÄIENDAV TEAVE, MILLE VÕIB LISADA OLENEVALT RAKENDUSKAVA SISUST JA EESMÄRKIDEST (MÄÄRUSE (EL) NR 1303/2013 ARTIKLI 111 LÕIKE 4 TEISE LÕIGU PUNKTID A, B, C, D, G JA H)

14.1 Edusammud integreeritud lähenemisviisi rakendamisel territoriaalse arengu suhtes, sealhulgas selliste piirkondade arengu suhtes, kus on rahvastikuprobleemid ning püsivad või looduslikud ebasoodsad tingimused, linnade säästev areng ning rakenduskava kohane kohalik arendustegevus kogukonna eestvedamisel.

Piirkondlikku arengut toetatakse läbivalt kõikide ESI fondide raames.

ÜKP rakenduskavas on territoriaalselt fokuseeritud regionaalvaldkonna meetmed piirkondade konkurentsivõime tugevdamiseks väljaspool Tallinna ja Tartu linnapiirkondi ning linnapiirkondade jätkusuulikuks arenguks viies suuremas linnapiirkonnas elanike arvuga üle 50 000 elaniku. Siseriiklikult on kavandatud territooriumipõhised toetusmeetmed nii Ida-Virumaa kui Kagu-Eesti (Põlva, Võru ja Valga maakonnad) arenguvajaduste rahastamiseks.

Rakenduskava vahehindamine toob välja, et Ida-Virumaa ja Kagu-Eesti väljakutsed on sarnased üle-eestiliste väljakutsetega, kuid teravamad on probleemid inimeste hoiakute, teenuste kättesaadavuse, taotluste koostamise võimekuse, tööpuuduse, tööjõupuuduse, sotsiaalse kaasatuse ning väljarändega. Regionaalselt tasakaalustatud arengu toetamiseks on oluline teadlikum info edastamine, tööturu- ja kaasamise meetmete rakendamine ning õppimise järgselt inimeste tagasi kodukanti meelitamine.

Ida-Virumaa ja Kagu-Eesti arengut toetab riigiasutuste ja nende töökohtade viimine väljapoole Tallinna ning e-teenuste pakkumine. 2019. aasta jaanuariks oli välja viidud 729,3 töökohta (Ida-Virumaale 116,5 ja Kagu-Eesti maakondadesse 38), seega on täidetud üle 75% seatud eesmärgist, sh otsivad asutused ka edaspidi võimalusi töökohtade väljaviimiseks.

Positiivne näide on SA Ida-Virumaa Tööstusalade Arenduse (IVIA) proaktiivne tegevus Ida-Virumaale tööstusinvesteeringute toomisel. IVIA-l on selge nägemus sellest, millist laadi ettevõtteid ühele või teisele Ida-Virumaal ettevalmistatud tööstusalale sobivad. Nad töötavad proaktiivselt võimalike piirkonda investeerimisest huvitatud ettevõtetega aidates vajadusel kaasata pankade, Ida-Virumaa tööstusinvesteeringute toetamise programmi, Kredexi jm vahendeid. Hetkel toetatakse Ida-Virumaad juba Ida-Viru programmi raames. Ida-Viru Ettevõtluskeskus tegeleb ettevõtjate teavitamisega, tööstuse digitaliseerimise võimaluste tutvustamise ja auditite korraldamisega.

Väljakutseteks on jätkuvalt KOVide madal võimekus ja ettevõtjate vähene teadlikkus, mida tuleb tõsta, samuti on oluline KOVide ja ettevõtjate vahelise koostöö edendamine. Tähtis on toetada Ida-Virumaal ja Kagu-Eestis regionaalset arengut, millele struktuurvahenditest rahastatavad meetmed kindlasti panuse annavad, nt rajatavate tervisekeskuste, riigigümnaasiumite jne näol. Vahehindamine soovib suunata osa tulemusreservi vahendeid ka Ida-Virumaa ettevõtjate teadlikkuse tõstmisele nii moodsate tehnoloogiate kasutamise (nt Tööstus 4.0) kui ka ettevõtlustoetuste taotlemise võimaluste kohta üldiselt. Samuti soovitatakse

tõsta raudteeühendustele ligipääsetavust, mis aitab kaasa nii piirkonna liikuvuse, ettevõtluse kasvu kui ka üldisele CO2 vähendamisele. Ida-Virumaa kontekstis on kindlasti oluline keskkonnakaitse: tuleb jätkata tegevustega jääkreostusobjektide likvideerimisel ning kaitstavate elupaikade taastamisel. KOVide võimekuse tõstmisega tegeleb rakenduskava haldusvõimekuse suund ning selles osas soovitatakse vahehindamises tööd jätkata.

14.2 Edusammud liikmesriikide asutuste ja toetusesaajate fondide haldamise ning nende kasutamise suutlikkuse parandamiseks võetud meetmete rakendamisel.

Läbivalt toetatakse struktuurivahendeid rakendavaid asutusi ning toetuste saajaid erinevate IT lahendustega, mis aitavad vähendada kõikide osapoolte halduskoormust ja kiirendavad dokumentide menetlemise protsessi. Samuti panustatakse koolitustesse ning infopäevade korraldamisse, mida pakutakse ning disainitakse toetuse saajate ning rakendusasutuste ning -üksuste vajadusi arvestades. Jätkuvad iga-aastased struktuurivahendite administratsiooni asutuste töötajatele mõeldud seminarid, mille eesmärgiks on võimaldada vahetada teavet rakendamise hetkeseisust, käimasolevast perioodist, toetuse andmise tingimustest, seirest, teavitamisest ning teistest aktuaalsetest teemadest.

Struktuurivahendite rakendajatele mõeldud keskseid koolitusi korraldab ja koordineerib Riigi Tugiteenuste Keskus (RTK), kes koostab üldjuhul kaks korda aastas koolitusplaani, milles fikseeritakse struktuurivahendite administratsiooni aktuaalsemad koolitusvajadused koos võimalike lahendustega ning orienteeruva koolitusmahu ja ajakavaga. RTK hindab järelevalve tegevuse raames üles kerkinud kitsaskohti (nt riskide hindamise tulemused, tööprotseduuride kooskõlastamise protsessi käigus välja tulnud puudujäägid, andmekvaliteedi kontrolli tulemused, samuti jooksva töö käigus läbi viidud analüüsid, auditi aruanded), mis on peamiseks sisendiks koolitusplaani. Koolitusplaanis olevaid koolitusi, seminare, nõustamisi, töögrupi kohtumisi jm tegevusi tellitakse turult või viivad neid läbi administratsiooni enda töötajad.

Et toimuks pidev progress, on koolitusplaan, selle põhimõtted ning ja positsioon ajas muutunud ning on ka edaspidi ajas muutuv ja kohanev. Arvestama peab täna juba ka järgmise rahastusperioodi eripäradega (rakendusüksuste arvu võimalik vähenemine). RTK hinnangul on iga-aastaselt aina suurem vajadus n-ö teise tasandi koolituste järele, mis on suunatud kitsale teemale spetsialisti ja eksperdi tasemel ning taolisi koolitusi planeeritakse järjest rohkem ka koolitusplaani.

14.4 Panus makropiirkondlikesse ja mere vesikonna strateegiatesse (vajaduse korral)

Eesti on Euroopa Liidu Läänemere Strateegia (EUSBSR ehk *the European Union Strategy for the Baltic Sea Region*) aktiivne liige. 2017/2018 oli Eesti Läänemere strateegia (LSM) rahvuslike koordinaatorite grupi töö juht. Selle perioodi peamised otsused olid alustada strateegia tegevuskava läbivaatamist, samuti ELi LMSi kommunikatsioonistrateegia läbivaatamist. 9. EUSBSRi iga-aastane foorum toimus Tallinnas 2018. aasta juunis, osalejaid oli üle 800, projekti toetas Interreg Baltic Sea Region (BSP).

Osalejad Eestist aitasid kaasa juhtrühmade poliitilistele aruteludele, mh kavandati uusi meetmeid 2018. aasta märtsi HELCOMi (*Baltic Marine Environment Protection Commission - Helsinki Commission*) ministrite kohtumisel otsustatu elluviimiseks. Paljud Eesti tegevused

(nii EL kui kohaliku toetuse eest rahastatavad) EUSBSR poliitikavaldkondades on suunatud Läänemere puhastamisele.

Eesti osaleb enam kui 60 EUSBSRi lipuprojektis (kokku üle 100 projekti). Kõige aktiivsemad osalejad on Tartu Ülikool ja TalTech. Eesti on juhtpartner 5 lipuprojektis (*Cross Motion*, *Submariner*, DIGINNO (*Digital Innovation Network*), EVAPREM (*Developing an evaluation model to assess prevention measures*, *Baltflex*), mis on toetatud Interregi Balti mere programmist. Suur hulk Eesti osalusega riikidevahelisi projekte katab järgmisi poliitikavaldkondi: biomajandus, kultuur, haridus, energia, innovatsioon, mereohutus.

Lisaks riikidevahelistele ettevõtmistele on käimas kohalikud tegevused, kuhu panustavad ka KOVid ja seda eelkõige valdkondades, mis on seotud merekeskkonnaga. Kindlasti on toimunud progress EUSBSRi eesmärkide täitmise osas, kuid tänaseks on juba selge, et mõned 2021. eesmärgid saavutatakse planeeritust hiljem. Käimasoleva strateegia tegevuskava uuendamise käigus püütakse selle tegevust enam fookuseerida. Ka strateegia elluviimisel annab tunda uuenenud kohalike omavalitsuste vähene võimekus koostöös välispartneritega.

Oluline on ka mainida võrgustikke, mis algatavad järjest uusi projekte, hea näide koostööst on siin ScanBalt (www.scanbalt.org) mis olles ka ise projekt, on samas edukas kasvulava uutele projektidele tervise ja biomajanduse vallas. Eesti partneritel on ScanBalt arengus oluline roll.

14.5 Asjakohasel juhul edusammud, mis on tehtud sotsiaalse innovatsiooni valdkonna meetmete rakendamisel.

2018. a käivitati meetmes „Tööturul osalemist toetavad hoolekandeteenused“ avatud taotlusvoor uudsete lahenduste väljatöötamiseks ja elluviimiseks sotsiaalvaldkonnas. Taotlusvooru raames toetatakse projekte, mis pakuvad välja uuendusliku lähenemise sotsiaalteenuste osutamiseks ja toodete rakendamiseks, mis aitavad kaasa tööealise inimese hoolduskoormuse vähendamisele ning tööturule suundumisele, samuti erivajadusega inimese toimetuleku toetamisele. Sellise voo korraldamise idee tugines 2017. a septembris toimunud sotsiaalvaldkonna probleemide kaardistusele, kus eesmärk oli algatada arutelu innovatsioonivõimaluste üle sotsiaalvaldkonnas ja innustada uuenduslike rakendusideede genereerimist. Toetusvoorust on toetust küsinud 24 taotlejat. Rakendusüksuse menetluses (hindamises) on veel 17 projekti, mis on veel kas vastavuse või sisu hindamisel (7 projekti on saanud eitava vastuse). Projektides luuakse infosüsteemide arendusi, mobiilirakendusi ja (iseteenindus)portaale, millega ühildatakse „traditsioonilised“ sotsiaalteenused IKT elemendiga.

14.6 Edusammud vaesusest enim mõjutatud geograafiliste piirkondade või suurima diskrimineerimis- või sotsiaalse tõrjutuse riskiga sihtrühmade erivajaduste rahuldamise meetmete rakendamisel, pöörates eriti tähelepanu marginaliseeritud kogukondadele, puudega inimestele, pikaajalistele töötutele ja mittetöötavatele noortele, lisades vajaduse korral kasutatud rahastamisvahendid.

Statistikaameti viimastest kättesaadavatest andmetest on nii tööhõive kui suhtelise vaesuse näitajate poolest kõige probleemsemad geograafilised piirkonnad Ida-Virumaa ja Kagu-Eesti

maakonnad (Põlva, Valga ja Võru maakonnad). Tööhõive määr on nendes maakondades küll viimase kahe aasta lõikes kasvanud, kuid püsib muu Eestiga võrreldes siiski tagasihoidlik, jäädes näiteks Valga maakonnas 66,9 % ja Ida-Viru maakonnas 67,3% juurde. Suhtelise vaesuse määr on 2017. aastal kasvanud kõikides maakondades, kuid on kõrgeim Ida-Viru maakonnas (34,6%) ja Valga maakonnas (40,1%). Ida-Virumaa eristub teistest maakondadest ka kehvemate tervisenäitajate poolest. Halvenenud on elanike hinnang oma elukoha turvalisusele, tervislikule seisundile ning vahe Eesti keskmisega tervena elatud eluea osas kasvab. 2018. aastal algatati Ida-Virumaa ja Kagu-Eesti toetusprogrammide ettevalmistamine, et kokku leppida ja töötada välja tegevused piirkonna arengueesmärkide saavutamiseks.

Ida-Virumaa programmi eesmärk on Ida-Virumaa majanduse elavdamine ja piirkonna elukeskkonna atraktiivsuse suurendamine, nooremaeliste väljavoolu pidurdamine ning läbi piirkonna eelisarendamise mahajäämuse vähendamine teistest Eesti piirkondadest. 2018 alustati järgmiste tegevustega:

- toetusmeede tööstusettevõtete investeringutele (avatud taotlemise põhimõttel);
- ettevõtjate arengu, ekspordialane ning uute tehnoloogiate kasutuselevõtuga seotud nõustamine ja koolitus;
- eesti ja inglise keele õpe ettevõtjatele ja ettevõtete võtmetöötajatele;
- Viru Filmifondi riiklik kaasrahastamine;
- üle-eestilise ulatusega spordi- ja kultuuriürituste käivitamine ja arendamine;
- äri- ja start-up inkubaatorite tegevuse toetamine (avatud taotlemise põhimõttel).

Lisaks jätkub Ida-Viru linnapiirkondade jätkusuutliku arendamise meede, millega toetatakse Ida-Virumaa linnapiirkondades elukeskkonna parandamist ja atraktiivsemaks muutmist. Sotsiaalministeerium lisas viimase rakenduskava muudatusega teise prioriteetsesse suunda tegevuse, mille tulemusena toetatakse pädevuskeskusega võrgustunud keskhaigla infrastruktuuri kaasajastamist Ida-Virumaal kui riskipiirkonnas (projekti toetuse osakaal: ERFi ca 15,5 mln ja SA Ida-Viru Keskhaigla omafinantseering 7,5 mln eurot).

Kagu-Eesti arengueesmärkide saavutamiseks on võtmetähtsusega ettevõtluse ja tööhõive soodustamine. Programmist arendatakse (siseriiklik eelarve 800 000 eurot aastas – esialgu kavandatud programm 4 aastaks) piirkonna ettevõtluskeskkonda ja inimkapitali ning rakendatakse piirkonna kultuurilis-looduslikku eripära kui spetsiifilist arengupotentsiaali. Töötatakse välja meetmed ettevõtjate toetamiseks, spetsialistidele eluasemete korrastamiseks ja piirkonna mainekujunduseks. 2018 toimusid programmi ettevalmistamiseks huvigruppidega kohtumised, arenguvajaduste täpsustamine ja tegevuste valimine.

C OSA

2019. AASTAL ESITATAVAD ARUANDED NING RAKENDAMISE LÕPPARUANNE

16. ARUKAS, JÄTKUSUUTLIK JA KAASAV MAJANDUSKASV (EDUARUANDE VARIANT)

2018. aastal alustatud ÜKP rakenduskava vahehindamises seati üheks ülesandeks rakenduskava tulemuslikkuse ja mõju hindamine, et anda põhistatud hinnang selle panusele EL majanduskasvu strateegia, majanduskasvu ja töövõime tegevuskavas Euroopa 2020 ja konkurentsivõimekavas Eesti 2020 seatud eesmärkide täitmisele. Vahehindamine hõlmas rakenduskava kõiki prioriteetseid suundi ja nende panust.

2019. kevadel valminud lõpparuandes on hindamise läbiviijad jõudnud järelduseni, et EL struktuuri- ja investeerimisfondidelt saadud toetus on selgelt aidanud kaasa kõikide rakenduskava prioriteetsete suundade eesmärkide saavutamisele: toetustel on otsene mõju töövõime suurendamisele, elanikkonna tervise parandamisele, elukeskkonna arendamisele jt eesmärkide elluviimisele. See tähendab, et rakenduskava panus EL aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegiga eesmärkide saavutamisse on oluline ja tõendatud. Struktuurifondide panust võib hinnata suureks, kuna tõenäoliselt ei oleks nii suures mahus ja süsteemsusega tegevusi võimalik vaid riigieelarvelistest vahenditest teha. Oluline on silmas pidada, et struktuurifondidest rahastatud meetmete mõju on pikaajaline ning see avaldub erinevatel tasanditel, seetõttu tuleb tagada jätkusuutlik rahastamine valdkondades, mille puhul on tegevustega jätkamine vajalik. Struktuurifondide vahendid toimivad mitmel puhul koostöös teistest allikatest pärit vahenditega, seega on eesmärkide täitmisele kaasa aidanud erinevad vahendid (riigieelarve, teised fondid jne).

Hinnati ka rakenduskava prioriteetsete suundade panust eraldi Euroopa 2020 ja Eesti 2020 eesmärkide täitmisele ning mõju on olemas. Rakenduskava toimub kooskõlas kavade strateegilise raamistikuga ning on avaldunud positiivne mõju hariduse kvaliteedi tõstmisele ja kättesaadavusele ning kvalifitseeritud tööjõu pakkumisele, energia- ja ressursisäästule, ettevõtete pikaajalise konkurentsivõime saavutamisele ja valitsemissektori kaasajastamisele.

Vahehindamine kinnitab ka seda, et vajadus suuremateks muudatusteks puudub, pigem on rakendamise tõhusust vaja tõsta: pöörata töökorralduse parendamisele ja tõhustamisele, et tõsta taotlejate teadlikkust, tõhustada koostööd projektide elluviijatega ning vähendada (või maandada riske) regulatsioonidest tulenevatest takistustest.

Oluline on hakata tegelema väljumisstrateegiatega, kuna tuleb selgeks teha, kuidas peale käimasoleva perioodi lõppu jätkatakse riigile oluliste eesmärkidega täitmisega. Riigikantsleil ja Rahandusministeeriumil eestvedamisel koostatakse juba täna Eesti 2035 strateegiat ning see on üks dokument, mis annab ühtse suuna erinevate valdkondade poliitikakujundajatele ja otsustajatele ning eurorahade kasutamisele. Strateegiasse panustamine on avatud kõikidele huvigruppidele ning see valmib 2020. aasta alguses.

**17. RAKENDUSKAVA TULEMUSLIKKUST MÕJUTAVAD ASJAOLUD JA
VÕETUD MEETMED — TULEMUSRAAMISTIK (määruse (EL) nr 1303/2013 artikli
50 lõige 2)**

Kaetud punktis 6b, eduaruandes sisend sama.